

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Η χρηματοδότηση και ο έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των υποψηφίων και αιρετών αντιπροσώπων είναι ένα θέμα που αφορά στον πυρήνα της πολιτικής. Το πλαίσιο χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων ορίζεται κατ' αρχήν από το άρθρο 29.2 του Συντάγματος:

2. Τα κόμματα έχουν δικαίωμα στην οικονομική τους ενίσχυση από το Κράτος για τις εκλογικές και τις λειτουργικές τους δαπάνες, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τις εγγυήσεις διαφάνειας ως προς τις εκλογικές δαπάνες και γενικά την οικονομική διαχείριση των κομμάτων, των βουλευτών, των υποψηφίων βουλευτών και των υποψηφίων στην τοπική αυτοδιοίκηση όλων των βαθμών. Με νόμο επιβάλλεται ανώτατο όριο εκλογικών δαπανών, μπορεί να απαγορεύονται ορισμένες μορφές προεκλογικής προβολής και καθορίζονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες η παράβαση των συναφών διατάξεων συνιστά λόγο έκπτωσης από το βουλευτικό αξίωμα με πρωτοβουλία του ειδικού φορέα του επόμενου εδαφίου. Ο έλεγχος των εκλογικών δαπανών των κομμάτων και των υποψηφίων βουλευτών διενεργείται από ειδικό φορέα που συγκροτείται και με τη συμμετοχή ανώτατων δικαστικών υπαλλήλων, όπως νόμος ορίζει. Με νόμο μπορούν να επεκταθούν οι ρυθμίσεις αυτές και στους υποψηφίους για άλλες αιρετές θέσεις.

Ο ν. 3023/2002 (που έχει κατά καιρούς τροποποιηθεί σε επιμέρους διατάξεις του) εξακολουθεί να ορίζει τους κανόνες για τη χρηματοδότηση των κομμάτων και βουλευτών καθώς και τον έλεγχο των εσόδων και δαπανών.

Είναι κοινή ομολογία ότι ο συγκεκριμένος νόμος υπήρξε εξαιρετικά αποτελεσματικός ως προς τον έλεγχο της υπαιθρίας προβολής πολιτικών μηνυμάτων κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου τόσο από βουλευτές όσο και από κόμματα. Η περίοδος της οπτικής και πραγματικής ρύπανσης που βίωσε η χώρα κατά τις προεκλογικές περιόδους από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 δείχνει ότι έχει παρέλθει ανεπίστρεπті. Επίσης ο ν. 3023/2002 οδήγησε στη δημιουργία επιστημονικού επιπέδου κέντρων ερευνών και μελετών από τα ίδια τα κόμματα και έδωσε τη δυνατότητα επιμόρφωσης του στελεχιακού τους δυναμικού. Τέλος, επιχείρησε να θέσει ένα πλαίσιο στο θέμα της συχνής τηλεοπτικής προβολής κατά την προεκλογική περίοδο συγκεκριμένου αλλά και περιορισμένου αριθμού υποψηφίων. Ως ένα βαθμό πέτυχε και αυτό το στόχο.

Κατά το πέρασμα των ετών, όμως, φάνηκαν και οι σοβαρές αδυναμίες του ν. 3023/2002. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι τοπικές επιτροπές ελέγχου ανά νομό που ουδέποτε λειτούργησαν στην πράξη. Ένα άλλο πρόβλημα είναι ότι όσες διοικητικές κυρώσεις για παραβάσεις του νόμου επιβλήθηκαν, έγιναν αποκλειστικώς επί τη βάσει των στοιχείων που προσκόμιζαν οι ενδιαφερόμενοι, αφού ο έλεγχος της Επιτροπής του άρθρου 21 γίνεται μόνον απολογιστικά και χωρίς δυνατότητα παρα-

κολούθησης της προεκλογικής εκστρατείας που ως αρμοδιότητα ανήκει σε άλλο όργανο.

Αίσθηση προκαλεί και η συγκριτική ανάλυση της κρατικής χρηματοδότησης ανά ψήφο στην Ελλάδα εν σχέσει προς τις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης. Το σχετικό κόστος για την Ελλάδα, την κατέτασσε μέχρι το 2010 στις πρώτες χώρες της ΕΕ αρκετά μακριά από τον μέσο όρο των άλλων κρατών. Η υψηλή κρατική χρηματοδότηση είχε ως παράπλευρο αποτέλεσμα να οδηγήσει σε εξάρτηση των περισσότερο κομμάτων από το Δημόσιο ενώ κατέστησε εντελώς δευτερεύουσα τη σημασία της ιδιωτικής χρηματοδότησης.

Ένα άλλο σημείο που ετέθη επανειλημμένως στο δημόσιο διάλογο είναι η απουσία διαφάνειας στο σύστημα εποπτείας. Οι αποφάσεις της Επιτροπής Ελέγχου δεν είναι εύκολα προσβάσιμες ενώ ακόμη και οι ετήσιοι ισολογισμοί των κομμάτων είναι δύσκολο να ανευρεθούν. Επίσης δύσκολη είναι η ανεύρεση πληροφοριών σχετικά με τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των προεκλογικών εκστρατειών. Σε μία εποχή που το διαδίκτυο αποτελεί βασική πηγή πληροφόρησης, οι σχετικές πληροφορίες για το πολιτικό χρέμα απουσιάζουν. Συχνή είναι και η κριτική ότι το σύστημα εποπτείας πάσχει επειδή οι κρινόμενοι βουλευτές και πολιτικά κόμματα είναι ταυτοχρόνως και οι έχοντες την πλειοψηφία ως κριτές στην Επιτροπή Ελέγχου. Τέλος, είναι διάχυτη η υποψία στην κοινή γνώμη ότι μεγάλα χρηματικά ποσά μπορεί να μην εμφανίζονται ποτέ στους ισολογισμούς των κομμάτων.

Σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του παρόντος νομοσχεδίου έπαιξε και σειρά συστάσεων που έχουν προταθεί κατά κύριο λόγο από την Επιτροπή GRECO (Ομάδα Κρατών κατά της Διαφθοράς-Group of States Against Corruption) του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Επιτροπή GRECO ασχολείται με θέματα καταπολέμησης της διαφθοράς σε διάφορους τομείς στα κράτη - μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Ελλάδα προσχώρησε στη GRECO το 1999. Η GRECO έχει ξεκινήσει από το 2007 τον Τρίτο Γύρο Αξιολόγησης της GRECO και ασχολείται μεταξύ άλλων με το θέμα της Διαφάνειας στη χρηματοδότηση των κομμάτων.

Μία επιστημονική Ομάδα Αξιολόγησης της GRECO πραγματοποίησε εκτεταμένη έρευνα που περιελάμβανε και επιτόπια επίσκεψη στη χώρα μας το 2009. Κατά τη διάρκεια της επιτόπιας επίσκεψης η Ομάδα Αξιολόγησης συναντήθηκε με εκπροσώπους από τη Βουλή των Ελλήνων, τα Υπουργεία Οικονομίας, Εσωτερικών, Δικαιοσύνης, το Ελεγκτικό Συνέδριο και το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο. Συναντήθηκε, επίσης, με εκπροσώπους πολιτικών κομμάτων, δηλαδή της Νέας Δημοκρατίας, του ΠΑΣΟΚ, του Κομμουνιστικού Κόμματος, του Συνασπισμού της Ριζοσπαστικής Αριστεράς (ΣΥΡΙΖΑ) και του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού (ΛΑΟΣ). Τέλος συναντήθηκε με εκπροσώπους της Κοινωνίας των Πολιτών, πανεπιστημιακούς και δημοσιογράφους. Το αποτέλεσμα αυτής της έρευνας ήταν η διατύπωση μίας σειράς δεκαέξι συστάσεων προς την Ελλάδα για αλλαγές της σχετικής νομοθεσίας. Σε αντίστοιχες συστάσεις έχει προχωρήσει η GRECO για το σύνολο των ευρωπαϊκών κρατών που είναι μέλη της. Σύμφωνα με τις συστάσεις κλήθηκε η Ελλάδα:

i. να παρατείνει την περίοδο οικονομικής αναφοράς που εφαρμόζεται στις προεκλογικές εκστρατείες, έτσι ώστε η οικονομική δραστηριότητα, κατά την περίοδο αυτή να καταγράφεται, με ακρίβεια και πληρότητα

ii. (i) να καταργήσει τη δυνατότητα χρήσης ανώνυμων κουπονιών για δωρεές προς πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς κομμάτων και υποψήφιους και (ii) να θεσπίσει μια υποχρέωση να διενεργούνται μέσω τραπεζικού εμβάσματος όλες οι δωρεές προς πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων και, ενδεχομένως, προς υποψήφιους για εκλογή, οι οποίες υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο όριο,

iii. να λάβει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα δάνεια που χορηγούνται σε πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς κομμάτων και υποψήφιους δεν χρησιμοποιούνται για την παράκαμψη των κανονισμών πολιτικής χρηματοδότησης, εξακριβώνοντας, ιδίως, κατά πόσον τα δάνεια αποπληρώνονται σύμφωνα με τους όρους υπό τους οποίους χορηγήθηκαν,

iv. να διασφαλίσει ότι όλα τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παρέχονται σε είδος προς πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς κομμάτων, μέλη του Ελληνικού και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και υποψήφιους για εκλογή (εκτός από την εθελοντική εργασία από μη επαγγελματίες) προσδιορίζονται ορθά και καταγράφονται πλήρως, στην αγοραία αξία τους, τόσο ως όσον αφορά στις λειτουργικές δραστηριότητες των κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων όσο και όσο αφορά στις προεκλογικές εκστρατείες,

v. να αντανakλά ορθά στους λογαριασμούς των κομμάτων την αξία των υπηρεσιών που παρέχονται από δημοσίους υπαλλήλους που αποσπώνται προκειμένου να συνδράμουν μέλη του Ελληνικού ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να βεβαιώνεται ότι οι πληροφορίες αυτές είναι άμεσα διαθέσιμες στο κοινό,

vi. να αυξήσει τη διαφάνεια των λογαριασμών και των δραστηριοτήτων των φορέων που σχετίζονται, άμεσα ή έμμεσα, με πολιτικά κόμματα ή είναι, με άλλο τρόπο, υπό τον έλεγχό τους,

vii. να θεσπίσει απαιτήσεις για την έγκαιρη δημοσίευση των ιδιωτικών δωρεών προς πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς κομμάτων και υποψήφιους, οι οποίες υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο όριο,

viii. να αυξήσει σημαντικά τη διαφάνεια της χρηματοδότησης των προεκλογικών εκστρατειών, ιδίως: (i) καθιστώντας εμφανή την οικονομική υποστήριξη από πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων προς υποψήφιους στις δημοτικές και τις περιφερειακές εκλογές και (ii) θεσπίζοντας απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων και δημοσιότητας για όλους τους υποψήφιους για εκλογή ή καταλόγους υποψηφίων σε όλα τα επίπεδα,

ix. να διευκολύνει την εύκολη πρόσβαση του κοινού σε δημοσιευμένες πληροφορίες σχετικές με τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των προεκλογικών εκστρατειών,

x. να διασφαλίζει ανεξάρτητο έλεγχο σε σχέση με τα πολιτικά κόμματα που υποχρεούνται να τηρούν βιβλία και λογαριασμούς,

xi. να ενισχύσει σημαντικά την ανεξαρτησία της Επιτροπής Ελέγχου από τα πολιτικά κόμματα και τους συνασπισμούς Κομμάτων,

xii. να διασφαλίζει έναν ουσιαστικότερο και συνεχή έλεγχο των οικονομικών εγγράφων των πολιτικών κομμάτων, των συνασπισμών κομμάτων και των υποψηφίων,

xiii. (i) να διασφαλίζει τη δημοσιότητα και την εύκολη πρόσβαση εκ μέρους του κοινού στις εκθέσεις της Επιτροπής Ελέγχου, συμπεριλαμβανόμενων και των προσαρτημάτων που περιέχουν τις εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών και (ii) να θεσπίσει τη δυνατότητα των μελών της Επιτροπής Ελέγχου να εκφράζουν και να δημοσιεύουν διιστάμενες ή μειοψηφικές απόψεις σχετικά με την έκθεση της Επιτροπής,

xiv. να διασφαλίζει ότι τα αρχεία θα μπορούν να ανοίγουν εκ νέου, όταν έρχονται στο φως νέες πληροφορίες και να τροποποιήσει, αναλόγως, τους κανόνες σχετικά με την τήρηση της χρηματοοικονομικής τεκμηρίωσης από τα πολιτικά κόμματα, τους συνασπισμούς κομμάτων, τους υποψήφιους, καθώς και από την ίδια την Επιτροπή Ελέγχου,

xv. να διασφαλίσει ότι η πολιτική χρηματοδότηση, σε επίπεδο κατώτερο του εθνικού, υπόκειται στον έλεγχο ενός ανεξάρτητου και αποτελεσματικού ελεγκτικού μηχανισμού, ιδανικά υπό την εποπτεία της Επιτροπής Ελέγχου,

xvi. (i) να θεσπίσει μια υποχρέωση για την Επιτροπή Ελέγχου και τους ελεγκτές να αναφέρουν πιθανολογούμενες παραβάσεις των κανόνων σχετικά με την πολιτική χρηματοδότηση στις αρχές επιβολής του νόμου και (ii) να διασφαλίσει ότι ο μηχανισμός, με τον οποίο επιβάλλονται κυρώσεις για παραβάσεις των κανόνων σχετικά με την πολιτική χρηματοδότηση, λειτουργεί αποτελεσματικά στην πράξη.

Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου εισάγονται ρυθμίσεις οι οποίες είναι αποτέλεσμα των διδαγμάτων από τα 12 έτη εφαρμογής του ν. 3023/2002 αλλά και των συστάσεων της GRECO. Στόχος είναι η διαφάνεια και η άμεση πληροφόρηση του κάθε πολίτη, η ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών μέσα από τη θεσμική τους θωράκιση, η λογοδοσία, η διαφάνεια και η χρηστή διαχείριση στην πολιτική και κατ' επέκτασιν στον δημόσιο βίο.

Από την εποχή της επανάστασης του 1821 μέχρι σήμερα η ελληνική πολιτική ζωή χαρακτηρίζεται από το μεγάλο ενδιαφέρον που δείχνει ο μέσος Έλληνας για τα κοινά. Είναι καιρός να επιστρέψει στην κοινωνία η αξιοπιστία των πολιτικών και της πολιτικής που έχει τρωθεί τα τελευταία χρόνια. Με το νομοσχέδιο αυτό γίνεται ένα σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση.

Άρθρο 1 παράγραφος 1: Τίθενται ορισμοί, προκειμένου να διευκολυνθεί η κατανόηση του κειμένου του νόμου και η αποφυγή επαναλήψεων.

Άρθρο 1 παράγραφος 2: Προστίθενται και οι συνασπισμοί κομμάτων ως δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης, διότι εκ παραλείψεως δεν είχαν συμπεριληφθεί μέχρι σήμερα στο κείμενο του τροποποιούμενου νόμου, παρότι είναι τυπικά ισότιμοι με τα πολιτικά κόμματα.

Άρθρο 1 παράγραφος 3: Η τακτική κρατική χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων μειώνεται από ποσοστό ένα κόμμα μηδέν δύο τοις χιλίοις (1,02%) των τακτικών εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού του αντίστοιχου οικονομικού έτους, σε ποσοστό μηδέν κόμμα πέντε τοις χιλίοις (0,5%) των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρα-

τικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους για λόγους δημοσιονομικής προσαρμογής. Επιπλέον, το ποσοστό υπολογίζεται στο εξής επί τη βάσει υπαρκτών και όχι πιθανολογούμενων οικονομικών μεγεθών.

Άρθρο 1 παράγραφος 4: Η εκλογική κρατική χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων μειώνεται από ποσοστό μηδέν κόμμα είκοσι δύο τοις χιλίοις (0,22%) των τακτικών εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού του αντίστοιχου οικονομικού έτους, σε ποσοστό μηδέν κόμμα μηδέν οκτώ τοις χιλίοις (0,08%) των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους για λόγους δημοσιονομικής προσαρμογής. Επιπλέον, το ποσοστό υπολογίζεται στο εξής επί τη βάσει υπαρκτών και όχι πιθανολογούμενων οικονομικών μεγεθών.

Άρθρο 1 παράγραφος 5: Η κρατική χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους που λαμβάνουν οι δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης μειώνεται από ποσοστό μηδέν κόμμα ένα τοις χιλίοις (0,01%) των τακτικών εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού σε ποσοστό μηδέν κόμμα ένα τοις χιλίοις (0,1%) των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους. Επιπλέον, το ποσοστό υπολογίζεται στο εξής επί τη βάσει υπαρκτών και όχι πιθανολογούμενων οικονομικών μεγεθών.

Άρθρο 1 παράγραφος 6: Προβλέπεται ήδη στο ν. 3023/2002.

Άρθρο 1 παράγραφος 7: Το χρηματικό ποσό που δίδεται στο κόμμα ή τον συνασπισμό από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ως ιδιωτική χρηματοδότηση, εκπίπτει ολόκληρο από το φορολογητέο εισόδημα στη δήλωση της περιουσιακής κατάστασης του χρηματοδότη, προκειμένου να δοθεί κίνητρο στους ιδιώτες να τηρήσουν τους κανόνες διαφάνειας και ελέγχου που εισαγάγει ο παρών νόμος.

Άρθρο 2: Προσαρμόζονται οι όροι σύμφωνα με τους ορισμούς της παραγράφου 1 του άρθρου 1.

Άρθρο 3 παράγραφος 1: Προκειμένου να διασφαλιστεί η μέγιστη διαφάνεια και η νομιμότητα των οικονομικών συναλλαγών μεταξύ ιδιωτών και πολιτικών κομμάτων-συνασπισμών κομμάτων, όλα τα έσοδα και οι δαπάνες του καθενός εκ των τελευταίων διακινούνται μέσω ενός έως τριών τραπεζικών λογαριασμών, που τηρούνται σε τρία πιστωτικά ιδρύματα της επιλογής τους. Απαγορεύεται το άνοιγμα και η διατήρηση άλλων τραπεζικών λογαριασμών, εντός ή εκτός της Ελληνικής Επικράτειας. Επιπλέον, όλα τα έσοδά τους για να μπορούν να ελέγχονται αποτελεσματικά, καταλήγουν αποκλειστικά σε αυτούς τους τραπεζικούς λογαριασμούς του κάθε κόμματος ή συνασπισμού. Αντίστοιχα και οι δαπάνες των ανωτέρω δικαιούχων αποδεικνύονται με ταμειακές αποδείξεις, τιμολόγια, τραπεζικές επιταγές, εμβάσματα, και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, ώστε να πιστοποιείται εμφανώς το πρόσωπο του χρηματοδότη.

Άρθρο 3 παράγραφος 2: Ομοίως, όλα τα έσοδα και οι δαπάνες ανά νομικό πρόσωπο που λειτουργεί από τα πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων ως κέντρο ερευνών και μελετών, καθώς και για τη διοργάνωση προγραμμάτων επιμόρφωσης των στελεχών τους, διακινούνται μέσω ενός έως δύο τραπεζικών λογαριασμών, που τηρούνται σε δύο πιστωτικά ιδρύματα της επιλογής του νομικού προσώπου. Με την παρούσα διάταξη επιδιώκε-

ται να αποσαφηνιστεί και να διασφαλιστεί ότι η κρατική χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους διοχετεύεται από τα κόμματα και τους συνασπισμούς στα νομικά πρόσωπα που λειτουργούν από αυτά για το σκοπό που διατίθενται από το κράτος και όχι σε άλλα πρόσωπα ή σκοπούς.

Άρθρο 3 παράγραφος 3: Προκειμένου να μπορεί να διενεργηθεί ο έλεγχος τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις παραγράφους 1 και 2 του ίδιου άρθρου, θεσπίζεται η υποχρέωση γνωστοποίησης στην Επιτροπή Ελέγχου της ύπαρξης των τραπεζικών λογαριασμών, παράλειψη της οποίας επισύρει το μέτρο της κατάσχεσης του περιεχομένου των μη δηλωθέντων τραπεζικών λογαριασμών.

Άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 2: Ομοίως όπως στο άρθρο 3 παρ. 1 με τη διαφορά ότι στο παρόν άρθρο η πρόβλεψη αφορά στους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο 4 παράγραφος 3: Ομοίως όπως στο άρθρο 3 παρ. 3 με τη διαφορά ότι στο παρόν άρθρο η πρόβλεψη αφορά τους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο 5 παράγραφοι 1, 2 και 3: Η χρηματοδότηση γίνεται στους τραπεζικούς λογαριασμούς της παρ. 1 του άρθρου 3 του νόμου που διαθέτει κάθε δικαιούχος χρηματοδότησης, με ονομαστικές καταθέσεις ή με άλλη μέθοδο που επιτρέπει τη σύνδεση του προσφερομένου ποσού με κάποιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο μπορεί να ταυτοποιηθεί, ώστε να είναι γνωστές οι πηγές χρηματοδότησης και να εξαλειφθεί το φαινόμενο που παρατηρείται σήμερα των αδικαιολόγητων και εικονικών εσόδων και εξόδων που τροφοδοτούν την καχυποψία παράνομου πλουτισμού στην κοινή γνώμη. Επί παραδείγματι μπορεί να χρησιμοποιηθούν σύγχρονες μέθοδοι μαζικής χρηματοδότησης από τους πολίτες μέσω κινητών τηλεφώνων που σύμφωνα με το ν. 3783/2009 «Ταυτοποίηση των κατόχων και χρηστών εξοπλισμού και υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας και άλλες διατάξεις» (Α' 136). Ομοίως προς την ίδια κατεύθυνση επίτευξης διαφάνειας συναλλαγών, κάθε εισφορά σε πολιτικό κόμμα και συνασπισμό κομμάτων που υπερβαίνει το ποσό των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ διενεργείται υποχρεωτικά μόνον μέσω των τραπεζικών λογαριασμών της παρ. 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου. Οι ίδιες δεσμεύσεις ισχύουν και για τα νομικά πρόσωπα που λειτουργούν από τα πολιτικά κόμματα ή/και τους συνασπισμούς κομμάτων ως κέντρα ερευνών και μελετών, ώστε να είναι ελέγξιμο αν και σε τι ποσοστό το κόμμα ή/και ο συνασπισμός που λαμβάνει την κρατική χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους τη μεταβιβάζει σε αυτά, ως οφείλει εκ του παρόντος νόμου.

Άρθρο 5 παράγραφος 4: Για τον αυτό σκοπό, καταργούνται πλέον τα ανώνυμα κουπόνια που διατίθενται από τα κόμματα με τρόπο ανεξέλεγκτο που αφήνει υπόνοιες για παράνομο χρηματισμό και πελατειακές συναλλαγές ιδιωτών-χρηματοδοτών με τα πολιτικά κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων. Πέραν του ότι προσφέρει σημαντικές δυνατότητες παραβίασης των κανόνων διαφάνειας, αποτελεί και μία εντελώς παρωχημένη μέθοδο που έχει πάψει πλέον να χρησιμοποιείται για τη συλλογή χρημάτων. Επίσης, καθίσταται υποχρεωτική στο εξής η αναγραφή στο σώμα του κουπονιού του ονοματεπωνύμου και του αριθμού φορολογικού μητρώου ή του δελτίου της αστυνομικής ταυτότητας του αγοραστή-

χρηματοδότη. Στο τέλος κάθε έτους, η Επιτροπή υποχρεούται να διασταυρώνει αν το υπόλοιπο που προκύπτει από τη διαφορά ανάμεσα στα θεωρημένα και στα διατεθέντα από το κόμμα ή τον συνασπισμό κουπόνια, συμπίπτει με τον αριθμό των αδιάθετων κουπονιών που υποχρεωτικά της επιστρέφονται με ευθύνη των τελευταίων. Με απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου του παρόντος νόμου, καθορίζεται η διαδικασία επιστροφής των κουπονιών που δεν διατέθηκαν, ο τρόπος και τα όργανα βεβαίωσης της καταστροφής τους και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 5 παράγραφος 5: Προβλέπεται ήδη στο ν. 3023/2002.

Άρθρο 5 παράγραφος 6 στοιχείο α': Για τους ίδιους λόγους που απαγορεύεται η χρηματοδότηση προς πολιτικά κόμματα από φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν την ελληνική ιθαγένεια, θεσπίζεται επέκταση της απαγόρευσης και στα νομικά πρόσωπα που δεν έχουν την έδρα τους στην ελληνική επικράτεια, ως απόρροια τυπικής ισοδυναμίας των προσώπων που χρηματοδοτούν.

Άρθρο 5 παράγραφος 6 στοιχείο β': Η απαγόρευση που έθετε ο προϊσχύσας ν. 3023/2002 στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου να χρηματοδοτούν πολιτικά κόμματα ήταν προδήλως ανεφάρμοστη και δυσχερώς –αν όχι διόλου- ελέγξιμη. Επιπρόσθετα, εάν υπάρχει διαφάνεια χρηματοδότησης, δεν εξυπηρετεί κάποιο σκοπό η εν λόγω απαγόρευση, δεδομένου ότι και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου –όπως και τα φυσικά- αντιμετωπίζονται ενιαία ως ιδιώτες στο πλαίσιο του παρόντος νόμου. Εξ άλλου στις 20 από τις 28 χώρες της ΕΕ επιτρέπεται η χρηματοδότηση από νομικά πρόσωπα. Επομένως, αίρεται και η απαγόρευση εξακολουθεί να ισχύει μόνον για τα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου. Η προσθήκη των νομικών προσώπων που ανήκουν στο στενό ή ευρύτερο δημόσιο τομέα τίθεται προκειμένου να επικαιροποιήσει το νόημα της παλιάς διάταξης, όπως αυτό έχει μεταβληθεί με μεταγενέστερους κανόνες δικαίου, ώστε να συμπεριλάβει όλα τα νομικά πρόσωπα που ασκούν δημόσια εξουσία ακόμα και να δεν είναι δημοσίου δικαίου -αλλά ιδιωτικού-.

Άρθρο 5 παράγραφος 7: Με την παρούσα διάταξη περί απαγόρευσης χορήγησης δανείων από τις Τράπεζες προς τους δικαιούχους κρατικής χρηματοδότησης με εγγύηση την κρατική χρηματοδότηση πέραν του τρέχοντος οικονομικού έτους, επιδιώκεται να καταπολεμηθεί το φαινόμενο του σημερινού άκρατου δανεισμού των κομμάτων με εγγύηση την κρατική χρηματοδότηση. Το επιβαρυντικό στοιχείο της υπάρχουσας κατάστασης είναι ότι τα κεφάλαια για την αποπληρωμή αυτών των δανείων δεν είναι υπαρκτά αλλά πιθανολογούμενα με βάση τις επόμενες κρατικές χρηματοδοτήσεις στις οποίες προσβλέπουν.

Άρθρο 6 παράγραφοι 1 και 2: Ομοίως όπως στο άρθρο 5 παρ. 1 και 2, με τη διαφορά ότι στο παρόν άρθρο η πρόβλεψη αφορά στους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο 6 παράγραφος 3: Προβλέπεται ήδη στο ν. 3023/2003.

Άρθρο 6 παράγραφος 4 στοιχείο α': Ομοίως όπως στο άρθρο 5 παρ. 6 στοιχείο α', με τη διαφορά ότι στο παρόν άρθρο η πρόβλεψη αφορά στους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο 6 παράγραφος 4 στοιχείο β': Ομοίως όπως στο άρθρο 5 παρ. 6 στοιχείο β', με τη διαφορά ότι στο παρόν άρθρο η πρόβλεψη αφορά στους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο 7 παράγραφος 1 και 2: Το όριο χρηματοδότησης ενός πολιτικού κόμματος ή συνασπισμού, από το ίδιο πρόσωπο, κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους αυξάνεται από το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ στο ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. Το ποσό που προβλεπόταν στον προϊσχύσαντα ν. 3023/2002 και δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα, με αποτέλεσμα εύλογα να διευκολύνονται οι παράνομες συναλλαγές.

Άρθρο 7 παράγραφος 3 και 4: Η ποινική απαξίωση των παραβάσεων των ανώτατων ορίων χρηματοδότησης των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, είναι ποινή φυλάκισης έως ενός έτους και χρηματική ποινή για τον παραβάτη. Παράλληλα, θεσπίζεται και το μέτρο ότι δωρεές που υπερβαίνουν ανά έτος τα όρια χρηματοδότησης των παραγράφων 1 και 2 του ίδιου άρθρου, πρέπει να επιστραφούν στους δωρητές το συντομότερο δυνατό, διότι το ποσό είναι τόσο μεγάλο που συνάγεται διαπλοκή οικονομικών και πολιτικών συμφερόντων και αλλοίωση των αρχών άσκησης δημόσιας εξουσίας. Αν η επιστροφή των δωρεών αυτών αποδεικνύεται αδύνατη, πρέπει τα ποσά αυτά να δεσμεύονται από τα πιστωτικά ιδρύματα στους λογαριασμούς των δικαιούχων χρηματοδότησης και να κατατίθενται αμελλητί στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στο τέλος του έτους.

Άρθρο 8: Οι όροι προσαρμόζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, σύμφωνα με το ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης».

Άρθρο 9 παράγραφος 1 περίπτωση γ': Η διάταξη αυτή έχει σκοπό να επεκτείνει την ισότητα των ευκαιριών σε περισσότερα πεδία σε σχέση με το σύστημα του προϊσχύσαντος ν. 3023/2002. Τίθεται η απαγόρευση χορήγησης εισιτηρίων μετακίνησης ετεροδημοτών από τα πολιτικά κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, προκειμένου να εξαλειφθεί το φαινόμενο εξαγοράς ψήφων, κατά το οποίο μέρος του εκλογικού σώματος δωροδοκείται για να στηρίξει ένα συγκεκριμένο πολιτικό κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων. Επιπλέον, παραβιάζεται έτσι η ισότητα των ευκαιριών κατά τον εκλογικό αγώνα, διότι το κόμμα ή ο συνασπισμός που τυγχάνει να έχει τέτοιου είδους οικονομική ευχέρεια ευρίσκεται σε ευνοϊκότερη θέση έναντι ενός άλλου που δεν την διαθέτει, με αποτέλεσμα να αλλοιώνεται η λαϊκή βούληση.

Άρθρο 9 παράγραφος 1 περίπτωση δ': Στο ίδιο αιτιολογικό πνεύμα με αυτό της περίπτωσης γ' της ίδιας παραγράφου του ίδιου άρθρου, τίθεται και η απαγόρευση διαφοροποίησης στην τιμολόγηση των εξόδων και στην παροχή ποσοστού έκπτωσης από τις επιχειρήσεις τύπου μεταξυ των κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων. Ειδικότερα, επιδιώκεται να αρθεί η οικονομική εξάρτηση μεταξύ κομμάτων-συνασπισμών κομμάτων και επιχειρήσεων τύπου, προκειμένου να υπάρχει αλήθεια και αντικειμενικότητα στην ενημέρωση ώστε να μείνει ανεπηρέαστη η κοινή γνώμη κατά την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος.

Άρθρο 10 παράγραφος 1 περίπτωση στ': Ομοίως όπως στο άρθρο 11 παρ. 1 περίπτωση δ' με τη διαφορά ό-

τι στο παρόν άρθρο η πρόβλεψη αφορά τους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο 11 : Προστίθενται και οι συνασπισμοί κομμάτων ως δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης, διότι εκ παραλείψεως δεν είχαν συμπεριληφθεί στο κείμενο του τροποποιούμενου νόμου, παρότι είναι τυπικά ισότιμοι με τα πολιτικά κόμματα.

Άρθρο 12 παράγραφος 1 και 2: Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων τηρούν στο εξής λογιστικά βιβλία Γ΄ και όχι Β΄ κατηγορίας στην έδρα τους, στα οποία καταχωρούνται όλα τα έσοδα και οι δαπάνες τους, μηχανογραφούνται πλήρως και υποχρεωτικά και ελέγχονται ετησίως από την Επιτροπή. Με αυτόν τον τρόπο δεν αποτυπώνονται μόνον τα έσοδα και έξοδα, αλλά παρέχεται μια ολοκληρωμένη εικόνα των οικονομικών τους δραστηριοτήτων.

Άρθρο 12 παράγραφος 3: Η διαφάνεια στις οικονομικές συναλλαγές των κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων επεκτείνεται στις συναλλαγές από και προς αυτά περιλαμβανομένων, πλέον, και ποσών μικρότερων των (600) ευρώ που έθετε μέχρι σήμερα ο ν. 3023/2002. Το γεγονός αυτό δημιουργούσε έλλειμμα διαφάνειας.

Άρθρο 12 παράγραφος 4: Κάθε κόμμα και συνασπισμός κομμάτων, όχι μόνον μνημονεύει πλέον τα αντίστοιχα παραστατικά εσόδων και εξόδων του, αλλά κρατά αναλυτικό αρχείο με τα στελέχη των παραστατικών, συμπεριλαμβανομένων και των κουπονιών, και των αποδείξεων που αντιστοιχούν σε κάθε έσοδο και δαπάνη του, ώστε να μπορούν να εντοπισθούν παράνομες πηγές πλουτισμού

Άρθρο 13 παράγραφος 1: Προκειμένου να φωτισθεί πλήρως το πλαίσιο χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων και προσώπων του ν. 3023/2002, να αποκαλυφθούν οι πηγές τους, να καταπολεμηθεί η οικονομική χειραγώγηση της πολιτικής έκφρασης και να μπορέσουν να εφαρμοστούν οι αρχές της άσκησης δημόσιας εξουσίας, θεσπίζονται ορισμένες υποχρεώσεις προς όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα. Πιο συγκεκριμένα, τα πρόσωπα αυτά οφείλουν να γνωστοποιούν στο όργανο ελέγχου:

α) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδα΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα, τους ετήσιους προϋπολογισμούς, ισολογισμούς και απολογισμούς όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου κάθε έτος

β) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδβ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα, αναλυτικές καταστάσεις, παραστατικά και αποδείξεις εσόδων και εξόδων, καθώς και κάθε άλλο έγγραφο αποδεικτικό της χρηματοδότησής τους και της διαχείρισης των οικονομικών τους στοιχείων για την περίοδο ελέγχου των προεκλογικών δαπανών.

γ) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδγ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα αναλυτικές καταστάσεις, παραστατικά και αποδείξεις εσόδων και εξόδων, καθώς και κάθε άλλο έγγραφο αποδεικτικό της χρηματοδότησής τους και της διαχείρισης των οικονομικών τους στοιχείων κάθε έτος για όλη τη διάρκεια της θητείας τους.

δ) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδγ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα το πλήρες και αναλυτικό περιεχόμενο, καθώς και την οικονομική αποτίμηση των εκατέρωθεν συναλλαγών

που έχουν πραγματοποιήσει με τους δικαιούχους χρηματοδότησης για την περίοδο ελέγχου των προεκλογικών δαπανών.

ε) Όσον αφορά τους υποψήφιους εκλογικούς συνδυασμούς του α΄ και β΄ βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης σύμφωνα με το ν. 3852/2010 όπως κάθε φορά ισχύει, τους ετήσιους προϋπολογισμούς, ισολογισμούς και απολογισμούς όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν κατά το άρθρο 9 του ν. 3870/2010 όπως ισχύει, από τα οποία θα προκύπτει αναλυτικά και στο σύνολό της πάσης φύσεως χρηματοδότησης που έχουν λάβει από πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων.

Άρθρο 14 παράγραφος 1: Προστίθενται και οι συνασπισμοί κομμάτων ως δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης, διότι εκ παραλείψεως δεν είχαν συμπεριληφθεί στο κείμενο του τροποποιούμενου νόμου, παρότι είναι τυπικά ισότιμοι με τα πολιτικά κόμματα.

Άρθρο 14 παράγραφος 2: Σε αυτή την παράγραφο προβλέπονται κυρώσεις για την παράβαση των περιπτώσεων β΄ και γ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 11.

Άρθρο 14 παράγραφος 3: Οι εγγυήσεις διαφάνειας που παρέχει ο παρών νόμος είναι οι απολύτως αναγκαίες για να μπορέσουν να εφαρμοστούν στην πράξη οι αρχές του πολιτεύματος και οι θεσμοί του. Επομένως, εάν πολιτικό κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων αρνείται να υπαχθεί ολικώς ή μερικώς και κατά οποιονδήποτε τρόπο στον έλεγχο τήρησης των υποχρεώσεων αυτών, θα στερηθεί, κατ΄ αναλογία της παράλειψης και κατά την τελική κρίση της Επιτροπής Ελέγχου, της κρατικής χρηματοδότησης που δικαιούται. Η κύρωση αυτή διαπιστώνεται με απόφαση της Επιτροπής και ξεκινά να εφαρμόζεται από το επόμενο της διαπιστωμένης παράβασης οικονομικό έτος.

Άρθρο 15 παράγραφος 1: Προστίθενται και οι υποψήφιοι αιρετοί αντιπρόσωποι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, διότι εκ παραλείψεως δεν είχαν συμπεριληφθεί στο κείμενο του τροποποιούμενου νόμου, παρότι είναι τυπικά ισότιμοι με τους υποψήφιους αιρετούς αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και πρέπει να τυγχάνουν όμοιας μεταχείρισης στον έλεγχο των οικονομικών τους.

Άρθρο 15 παράγραφος 2: Ομοίως όπως στο άρθρο 14 παρ. 3, με τη διαφορά ότι στο παρόν άρθρο η πρόβλεψη αφορά τους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο 16: Στο ίδιο αιτιολογικό πνεύμα με την παρ. 3 του άρθρου 14 και την παρ. 2 του άρθρου 15. Η ενίσχυση της νομοθετικής απαξίωσης για τη μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις του παρόντος νόμου από τους υπόχρεους, δικαιολογείται από την ανάγκη πραγματικής αναμόρφωσης ενός ανεξέλεγκτου συστήματος ποδηγέτησης της (υποψήφιας και μη) δημόσιας εξουσίας από οικονομικά συμφέροντα, που έχει δημιουργηθεί τις τελευταίες δεκαετίες.

Άρθρο 17: Διευκρινίζεται η διαδικασία διαβίβασης του φακέλου στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο και οι όροι επιβολής της έκπτωσης από το βουλευτικό αξίωμα σε περίπτωση διαπίστωσης από την Επιτροπή των παραβάσεων που την επισύρουν (διότι έως τώρα δεν ήταν απολύτως σαφείς) ορίζοντας αφενός ότι σε αυτήν προβαίνει η Επιτροπή αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας ενώπιόν της και αφετέρου ότι η κύρωση επιβάλλεται μετά την έκδοση της οριστικής απόφασης του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου.

Άρθρο 18 παράγραφος 1: Προβλέπονται οι διοικητικές κυρώσεις αφενός στις επιχειρήσεις τύπου που παραβίασαν την απαγόρευση της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 και της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 12 και αφετέρου στα ελεγχόμενα πρόσωπα του στοιχείου ιδε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου που παραβίασαν την υποχρέωση της υπό στοιχείο δ' παραγράφου 1 του άρθρου 16Α.

Άρθρο 18 παράγραφος 2: Απαγορεύεται η παρουσίαση δια των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών του περιεχομένου των καταγγελιών που δεν αφορούν την προεκλογική δραστηριότητα κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου επισύροντας κυρώσεις για τους παραβάτες. Η απαγόρευση αυτή επιδιώκει να προφυλάξει το εκλογικό σώμα από κακόβουλες προθέσεις δια αποκάλυψης πληροφοριών που νοθεύουν τον προεκλογικό ανταγωνισμό μεταξύ των υποψηφίων κομμάτων-συνασπισμών κομμάτων και προσώπων και δύνανται να επηρεάσουν την πρόθεση ψήφου με τρόπο αθέμιτο.

Άρθρο 19 παράγραφος 1: Στο πλαίσιο της διασφάλισης ενός συστήματος διαφάνειας στη διακίνηση του πολιτικού χρήματος δια του παρόντος νόμου, ενισχύεται η ανεξαρτησία του οργάνου ελέγχου και διευρύνεται ο κύκλος των εξουσιών της. Η Επιτροπή του άρθρου 3 του ν. 3213/2003 όπως ισχύει, διαθέτει τα εχέγγυα αμεροληψίας και αποτελεσματικότητας. Αυτό συμβαίνει διότι σε αυτήν δεν συμμετέχουν οι εκπρόσωποι των κομμάτων, οι οποίοι ως εκ του διττού ρόλου τους υπό τη σύσταση της Επιτροπής του άρ. 21 του ν. 3023/2002, αντιμετώπιζαν έντονες συγκρούσεις συμφερόντων, καθώς το πρόσωπο του ελέγχοντος συνέπιπτε τρόπον τινά με αυτό του ελεγχόμενου.

Άρθρο 19 παράγραφος 2: Οι βασικοί δικαιολογητικοί άξονες που διαπερνούν οριζόντια όλες τις περιπτώσεις της παρούσας παραγράφου είναι:

- καθιέρωση πλήρους και συνεχούς ελέγχου επί των οικονομικών των δικαιούχων χρηματοδότησης, ώστε να περιοριστεί ο παράνομος πλουτισμός τους,
- καταπολέμηση της ανωνυμίας των πηγών χρηματοδότησης και των άγνωστων παράνομων συναλλαγών που νοθεύουν τόσο την δίκαιη προεκλογική αναμέτρηση όσο και την άσκηση δημόσιας εξουσίας δια της ανάπτυξης πελατειακών σχέσεων των υποψηφίων με ψηφοφόρους,
- καταγραφή του συνόλου των εισφορών που δίδουν και δέχονται οι δικαιούχοι χρηματοδότησης, ακόμα και αυτών που δεν είναι χρηματικές και εξέφευγαν υπό το ν. 3023/2002, με αποτέλεσμα να είναι ευρύ το πεδίο εν κρυπτώ συναλλαγών με ψηφοφόρους,
- καταπολέμηση τυχόν φαινομένων κατάχρησης ή κατασπατάλησης του δημοσίου χρήματος που προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό,
- αντικειμενικότητα και ασφάλεια στην κρίση του οργάνου ελέγχου δια της συνεκτίμησης όλων των παραμέτρων πριν επιβάλει τις προβλεπόμενες κυρώσεις,
- ελεύθερη πρόσβαση των πολιτών στην ενημέρωση για τα δημόσια δρώμενα,
- διασφάλιση των αρχών άσκησης δημόσιας εξουσίας από τους φορείς τους, είτε ως υποψήφιοι είτε ως ενεργεία (ή διατελέσαντες).

Άρθρο 20: Κάθε αντίθετη στον παρόντα νόμο διάταξη νόμου καταργείται. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες διατά-

ξεις που παραμένουν, ενώ προστίθενται και οι αναγκαίες για την εφαρμογή του νόμου εξουσιοδοτικές διατάξεις, για όσα λεπτομερειακά θέματα δεν ρυθμίζονται στο νόμο.

Άρθρο 21: Στο άρθρο 21 προβλέπεται η μέσω προεδρικού διατάγματος κωδικοποίηση των διατάξεων που αφορούν στον έλεγχο της χρηματοδότησης, στη χρηματοδότηση και στον έλεγχο πολιτικών κομμάτων, συνασπισμών και υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθώς και κάθε άλλη διάταξη νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά ζητήματα οικονομικών των κομμάτων.

Άρθρο 22: Έναρξη ισχύος του νόμου.

Αθήνα, 31 Ιουλίου 2014

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Γκ. Χαρδούβελης

A. Ντινόπουλος

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

X. Αθανασίου

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Άρθρο 1

Το άρθρο 1 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Άρθρο 1

Ορισμοί, Διακρίσεις - ύψος
και δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης

1.α) Χρηματοδότηση: δωρεά, εισφορά, έκπτωση, εισφορά σε είδος, οικονομική ενίσχυση προς τους δικαιούχους χρηματοδότησης.

β) Κρατική χρηματοδότηση: η νομοθετικά προβλεπόμενη οικονομική ενίσχυση σε δικαιούχους κρατικής χρηματοδότησης. Η κρατική χρηματοδότηση διακρίνεται σε:

βα) Τακτική κρατική χρηματοδότηση: η οικονομική ενίσχυση που παρέχεται κατ' έτος από μέρος των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους, σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών τους.

ββ) Εκλογική κρατική χρηματοδότηση: η οικονομική ενίσχυση που παρέχεται από μέρος των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου της διεξαγωγής των εκλογών οικονομικού έτους, σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων για την κάλυψη των εκλογικών δαπανών τους και

βγ) κρατική χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους: ετήσια οικονομική ενίσχυση από μέρος των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων που είναι δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης, για ίδρυση και λειτουργία κέντρων ερευνών και μελετών, καθώς και τη διοργάνωση προγραμμάτων επιμόρφωσης των στελεχών τους.

γ) Ιδιωτική χρηματοδότηση: η οικονομική ενίσχυση οποιασδήποτε μορφής που παρέχεται σε δικαιούχους χρηματοδότησης από φυσικά ή από νομικά πρόσωπα που δεν ανήκουν στο στενό ή ευρύτερο δημόσιο τομέα.

δ) Περίοδος ελέγχου προεκλογικών δαπανών:

δα) Το χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών πριν από την προκήρυξη των τακτικών γενικών βουλευτικών εκλογών ή των εκλογών για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

δβ) Το χρονικό διάστημα που καθορίζεται με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου του άρθρου 3α του ν. 3213/2003 όπως ισχύει, σε περίπτωση προκήρυξης έκτακτων βουλευτικών εκλογών που δεν μπορεί να υπερβαίνει το διάστημα έξι (6) μηνών πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών.

ε) Δικαιούχοι χρηματοδότησης:

εα) πολιτικά κόμματα ή συνασπισμοί κομμάτων,

εβ) υποψήφιοι ή και αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

στ) Δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης: οι έχοντες αξίωση καταβολής κρατικής χρηματοδότησης, ήτοι:

στα) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή των Ελλήνων με αντιπροσώπους εκλεγμένους στις τελευταίες γενικές βουλευτικές εκλογές από τους συνδυασμούς του ίδιου κόμματος ή συνασπισμού.

στβ) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί, τα οποία στις τελευταίες γενικές βουλευτικές εκλογές είχαν καταρτίσει πλήρεις συνδυασμούς, τουλάχιστον στο εβδομήντα τοις εκατό (70%) των εκλογικών περιφερειών της χώρας και συγκεντρώσει αριθμό ψήφων, τουλάχιστον, ίσο με το ένα κόμμα πέντε τοις εκατό (1.5%) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων της Επικράτειας.

στγ) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί, που έχουν εκλέξει αντιπροσώπους στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

στδ) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί, τα οποία στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συγκέντρωσαν αριθμό ψήφων, τουλάχιστον, ίσο με το ένα κόμμα πέντε τοις εκατό (1,5%) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων της Επικράτειας.

ζ) Έσοδα πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων:

ζα) τα ποσά που συγκεντρώνουν τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων από πάσης φύσης οικονομική ενίσχυση από κάθε πηγή και ιδίως από τακτικές και έκτακτες εισφορές μελών, βουλευτών, υποστηρικτών, ψηφοφόρων και φίλων, οικονομικές εξορμήσεις, δωρεές, δάνεια, μερίσματα, τόκους, την εκμετάλλευση της κινητής ή ακίνητης περιουσίας τους ή οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα,

ζβ) η κρατική χρηματοδότηση των δικαιούχων αυτής.

η) Έσοδα υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της

Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: πάσης φύσης οικονομική ενίσχυση που συγκεντρώνουν οι υποψήφιοι ή/και οι αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από κάθε είδους πηγή και ιδίως από υποστηρικτές, ψηφοφόρους και φίλους, οικονομικές εξορμήσεις, δωρεές, δάνεια, μερίσματα, τόκους, την εκμετάλλευση της κινητής ή ακίνητης περιουσίας τους, ή οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών και της θητείας τους αντίστοιχα.

θ) Δαπάνες πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων: τα πάσης φύσεως και προέλευσης ποσά που διαθέτουν τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων για την αντιμετώπιση κάθε είδους αναγκών τους κατά τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου και της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών.

ι) Δαπάνες αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: τα πάσης φύσεως και προέλευσης ποσά που διαθέτουν οι αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την αντιμετώπιση κάθε είδους αναγκών τους κατά τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου.

ια) Εκλογικές δαπάνες υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: τα ποσά που καταβάλλονται για τις ανάγκες των υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατά τη διάρκεια της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών. Κάθε είδους προσφορές, δωρεές, αποτιμώμενες σε χρήμα παροχές σε είδος και διευκολύνσεις, αμειβόμενη εργασία προς αυτούς, κάθε ποσό που καταβάλλεται για τη μίσθωση αιθουσών και πολιτικών γραφείων, την αγορά, έκδοση, κυκλοφορία και διακίνηση εντύπων, την καταχώριση και προβολή μηνυμάτων από τον τύπο και την παροχή κάθε μορφής υπηρεσιών από επιχειρήσεις διαφημίσεων, τύπου και δημοσίων σχέσεων.

ιβ) Τραπεζικός λογαριασμός: λογαριασμός που τηρείται αποκλειστικά σε ελληνικό πιστωτικό ίδρυμα εδρεύον και εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια, μέσα από τον οποίο διακινούνται υποχρεωτικά όλα τα έσοδα και τα έξοδα κάθε πολιτικού κόμματος και συνασπισμού κομμάτων, καθώς και υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

ιγ) Εισφορές σε είδος: κάθε είδους παροχές και διευκολύνσεις στους δικαιούχους που δεν είναι χρηματικές αλλά αποτιμώνται σε χρήμα, όπως είναι ιδίως η εργασία που παρέχεται από δημοσίους υπαλλήλους που έχουν αποσπαστεί ή διατεθεί στους δικαιούχους χρηματοδότησης. Οι εισφορές σε είδος περιλαμβάνονται στα έσοδα των δικαιούχων χρηματοδότησης.

ιδ) Ελεγχόμενα πρόσωπα: Τα πρόσωπα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου του παρόντος νόμου ως προς τις δαπάνες και τα έσοδά τους, ήτοι:

ιδα) οι δικαιούχοι χρηματοδότησης, όπως αυτοί ορίζονται στην περίπτωση εα' του παρόντος άρθρου,

ιδβ) οι υποψήφιοι αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

ιδγ) οι αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

ιδδ) οι υποψήφιοι εκλογικοί συνδυασμοί του α' και β'

βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης ως προς τα στοιχεία του στοιχείου ε΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου,

ιδε) οι διαφημιστικές εταιρείες, οι εταιρείες δημοσκοπήσεων και οι εταιρείες μέσω μαζικής ενημέρωσης.

ιε) Επιτροπή Ελέγχου: Η Επιτροπή Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3Α του ν. 3213/2003, όπως ισχύει.

2. Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων χρηματοδοτούνται από το Κράτος, προκειμένου να αντιμετωπίζουν μέρος των δαπανών τους.

3. Η τακτική κρατική χρηματοδότηση καταβάλλεται κατ' έτος και ανέρχεται σε ποσοστό μηδέν κόμμα πέντε τοις χιλίοις (0,5 %) επί των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους. Η τακτική κρατική χρηματοδότηση χορηγείται στους υπό στοιχεία στα΄ και στβ΄ της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δικαιούχους, για τη χρονική περίοδο από το επόμενο έτος εκείνου κατά το οποίο έλαβαν χώρα οι γενικές βουλευτικές εκλογές και στους υπό στοιχεία στγ΄ και στδ΄ της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δικαιούχους, για τη χρονική περίοδο από το επόμενο έτος εκείνου κατά το οποίο έλαβαν χώρα οι εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο. Η τακτική κρατική χρηματοδότηση χορηγείται έως και το έτος διεξαγωγής των επόμενων αντίστοιχων εκλογών.

4. Η εκλογική κρατική χρηματοδότηση καταβάλλεται κάθε φορά που διεξάγονται γενικές βουλευτικές εκλογές ή εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ανέρχεται σε ποσοστό μηδέν κόμμα μηδέν οκτώ τοις χιλίοις (0,08%) των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους, κατά τη διάρκεια του οποίου διεξάγονται οι εκλογές. Αν διεξαχθούν περισσότερες της μίας εκλογές, όπως αυτές ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο, κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, το ανωτέρω ποσοστό δεν μπορεί να υπερβεί, αθροιστικά, το μηδέν κόμμα δεκαπέντε τοις χιλίοις (0,15 %). Για τους υπό στοιχείο στβ΄ και στδ΄ της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δικαιούχους, οι προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν στις γενικές βουλευτικές εκλογές και στις εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τις οποίες αφορά η χρηματοδότηση αντιστοίχως.

5. Η κρατική χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους που λαμβάνουν οι δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης ανέρχεται συνολικά σε ποσό ίσο με το μηδέν κόμμα ένα τοις χιλίοις (0,1%) των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους. Η κατανομή της χρηματοδότησης γι' αυτούς τους σκοπούς γίνεται με βάση την παράγραφο 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που εκδίδεται το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα κόμματα και οι συνασπισμοί που δικαιούνται την παραπάνω χρηματοδότηση, καθώς και τα αντίστοιχα ποσά. Στον έλεγχο που διενεργείται από την Επιτροπή, κατά το άρθρο 21 του παρόντος νόμου, εξετάζεται αν τα ποσά που χορηγήθηκαν σε κόμματα ή συνασπισμούς διατέθηκαν για δραστηριότητες της παρούσας παραγράφου. Σε αρνητική περίπτωση, το κόμμα ή ο συνασπισμός που έ-

λαβε το ποσό υποχρεούται σε επιστροφή του.

6. Οι αναγκαίες πιστώσεις για την κρατική χρηματοδότηση εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών.

7. Η κρατική χρηματοδότηση δεν υπόκειται σε φόρο. Το ποσόν της ιδιωτικής χρηματοδότησης που δίδεται στους δικαιούχους χρηματοδότησης εκπίπτει ολόκληρο από το φορολογητέο εισόδημα του χρηματοδότη.»

Άρθρο 2

Το άρθρο 3 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Το συνολικό ποσό της τακτικής κρατικής χρηματοδότησης κατανέμεται στους δικαιούχους κρατικής χρηματοδότησης ως εξής:

α. Ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στα΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους και κατανέμεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.

β. Ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) καταβάλλεται, ισόποσα, στους υπό το στοιχείο στγ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους. Στην κατανομή του ποσοστού αυτού μετέχουν και οι υπό το στοιχείο στα΄ του άρθρου 1 δικαιούχοι.

γ. Ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) χορηγείται ισόποσα στους υπό το στοιχείο στβ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους. Στην κατανομή του ποσοστού αυτού μετέχουν και οι υπό τα στοιχεία στα΄ και στγ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχοι. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι δικαιούχοι που εμπίπτουν σε καθεμία από τις παραπάνω κατηγορίες και το ποσό τακτικής χρηματοδότησης που καταβάλλεται σε αυτούς.

2. Το συνολικό ποσό της εκλογικής κρατικής χρηματοδότησης κατανέμεται στους δικαιούχους ως εξής:

α. Σε περίπτωση διενέργειας βουλευτικών εκλογών ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στα΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους και ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στγ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους. Σε περίπτωση διενέργειας εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ποσοστό 50% καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στγ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους και ποσοστό 10% καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στα΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους.

β. Ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) καταβάλλεται στους υπό τα στοιχεία στβ΄ και στδ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους και κατανέμεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Στην κατανομή του ποσοστού αυτού μετέχουν οι υπό τα στοιχεία στα΄ και στγ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχοι. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται το αργότερο οκτώ (8) ημέρες μετά την προκήρυξη των εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι υπό τα στοιχεία στα΄ και στγ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχοι και το ποσό χρηματοδότησης που καταβάλλεται στον καθένα. Σε περίπτωση προκήρυξης εκλογών πριν από τη λήξη της βουλευτικής περιόδου εκδίδεται, με την παραπάνω διαδικασία, απόφαση για τον καθορισμό του ποσοστού χρηματοδότησης μέσα σε οκτώ (8) ημέρες από την προ-

κήρυξη, εκτός αν έχει ήδη εκδοθεί σχετική απόφαση σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο. Με όμοια απόφαση, που εκδίδεται το αργότερο δύο (2) μήνες μετά τη διενέργεια των εκλογών, καθορίζονται τα κόμματα και οι συνασπισμοί που emπίπτουν στην περίπτωση β' και το ποσό χρηματοδότησης που καταβάλλεται στον καθένα.

3. Για την κατανομή της τακτικής κρατικής χρηματοδότησης μεταξύ των υπό το στοιχείο στα' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχων, καθώς και της εκλογικής χρηματοδότησης, το ποσό που διατίθεται, για καθεμία από τις παραπάνω κατηγορίες, διαιρείται με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που συγκέντρωσαν τα κόμματα και οι συνασπισμοί που ανήκουν στην ίδια κατηγορία. Το πηλίκο αυτής πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που συγκέντρωσε κάθε κόμμα ή συνασπισμός και το γινόμενο αντιστοιχεί στο ποσό, το οποίο δικαιούνται το κόμμα ή ο συνασπισμός.

4. Το ποσό κρατικής χρηματοδότησης, το οποίο δικαιούται συνασπισμός, κατανέμεται μεταξύ των κομμάτων που τον απαρτίζουν με βάση τη μεταξύ τους συμφωνία. Η συμφωνία γνωστοποιείται στον Υπουργό Εσωτερικών, μέσα σε ένα (1) μήνα από τη διεξαγωγή των εκλογών. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, το ποσό κατανέμεται ισόποσα μεταξύ των κομμάτων που τον απαρτίζουν. Σε περίπτωση αποχώρησης πολιτικού κόμματος από συνασπισμό, το ποσό της κρατικής χρηματοδότησης, το οποίο δικαιούται, κατανέμεται με βάση τη συμφωνία των κομμάτων που τον είχαν συγκροτήσει. Αν δεν υπάρχει ή δεν γνωστοποιηθεί, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, η συμφωνία, κατανέμεται, ισόποσα, μεταξύ των κομμάτων που απαρτίζουν το συνασπισμό, στα οποία συνυπολογίζεται και εκείνο που αποχώρησε.»

Άρθρο 3

Το άρθρο 5 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Άρθρο 5

Διακίνηση εσόδων και δαπανών πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων

1. Όλα τα έσοδα, όπως προσδιορίζονται στο στοιχείο ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1, και οι δαπάνες, όπως προσδιορίζονται στο στοιχείο θ' του άρθρου 1, του κάθε κόμματος ή συνασπισμού, διακινούνται μέσω ενός έως τριών τραπεζικών λογαριασμών, που τηρούνται σε τρία πιστωτικά ιδρύματα της επιλογής του. Απαγορεύεται το άνοιγμα και η διατήρηση άλλων τραπεζικών λογαριασμών, εντός ή εκτός της Ελληνικής Επικράτειας. Όλα τα έσοδα καταλήγουν αποκλειστικά σε αυτούς τους τραπεζικούς λογαριασμούς του κάθε κόμματος ή συνασπισμού. Οι δαπάνες των ανωτέρω δικαιούχων αποδεικνύονται με ταμειακές αποδείξεις, τιμολόγια, τραπεζικές επιταγές, εμβάσματα και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, ώστε να πιστοποιείται εμφανώς το πρόσωπο του χρηματοδότη.

2. Όλα τα έσοδα και οι δαπάνες ανά νομικό πρόσωπο που λειτουργεί από τα πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων ως κέντρο ερευνών και μελετών, καθώς και για τη διοργάνωση προγραμμάτων επιμόρφωσης

των στελεχών τους, διακινούνται μέσω ενός έως δύο τραπεζικών λογαριασμών, που τηρούνται σε δύο πιστωτικά ιδρύματα της επιλογής του νομικού προσώπου. Απαγορεύεται το άνοιγμα και η διατήρηση άλλων τραπεζικών λογαριασμών, εντός ή εκτός της Ελληνικής Επικράτειας. Όλα τα έσοδα του νομικού προσώπου καταλήγουν αποκλειστικά σε αυτούς τους τραπεζικούς λογαριασμούς. Οι δαπάνες του νομικού προσώπου αποδεικνύονται με ταμειακές αποδείξεις, τιμολόγια, τραπεζικές επιταγές, εμβάσματα και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, ώστε να πιστοποιείται εμφανώς το πρόσωπο του χρηματοδότη.

3. Οι λογαριασμοί των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου γνωστοποιούνται, εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από το άνοιγμά τους, στην Επιτροπή Ελέγχου. Η ίδια Επιτροπή Ελέγχου κατά τις διατάξεις του πέμπτου Κεφαλαίου, ελέγχει λεπτομερώς την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το παρόν άρθρο. Το περιεχόμενο μη δηλωμένων λογαριασμών κατάσχεται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.»

Άρθρο 4

Το άρθρο 6 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Άρθρο 6

Διακίνηση εσόδων και δαπανών υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

1. Όλα τα έσοδα και οι δαπάνες κάθε υποψηφίου ή/και αιρετού αντιπροσώπου της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διακινούνται υποχρεωτικώς μέσω ενός και μοναδικού τραπεζικού λογαριασμού.

2. Όλα τα έσοδα καταλήγουν αποκλειστικά σε αυτόν τον τραπεζικό λογαριασμό. Οι δαπάνες του κάθε υποψηφίου ή/και αιρετού αποδεικνύονται με ταμειακές αποδείξεις, τιμολόγια, τραπεζικές επιταγές, εμβάσματα και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, ώστε να πιστοποιείται εμφανώς το πρόσωπο του χρηματοδότη.

3. Ο λογαριασμός αυτός γνωστοποιείται, εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από το άνοιγμά του, στην Επιτροπή Ελέγχου. Παράλληλα ο υποψήφιος ή/και αιρετός αντιπρόσωπος γνωστοποιεί και όλους τους άλλους λογαριασμούς στους οποίους είναι δικαιούχος ή συνδικαιούχος σε πιστωτικό ίδρυμα εδρεύον στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Σε περίπτωση που η Επιτροπή Ελέγχου διαπιστώσει την ύπαρξη μη δηλωμένου λογαριασμού ή διακίνησης χρημάτων μέσω άλλου λογαριασμού πλην της παραγράφου 1 του παρόντος, για τα έσοδα, όπως προσδιορίζονται στο στοιχείο η' της παραγράφου 1 του άρθρου 1, και τις δαπάνες, όπως προσδιορίζονται στα στοιχεία ια' και ιβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1, του υποψηφίου ή/και αιρετού αντιπροσώπου, το περιεχόμενο του λογαριασμού δύναται να κατασχεθεί υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.»

Άρθρο 5

Το άρθρο 7 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Άρθρο 7

Τρόποι και περιορισμοί ιδιωτικής χρηματοδότησης πολιτικών κομμάτων, συνασπισμών κομμάτων

1. Η χρηματοδότηση γίνεται με ονομαστικές καταθέσεις στους τραπεζικούς λογαριασμούς των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 5 αντίστοιχα. Η χρηματοδότηση μπορεί να πραγματοποιηθεί και με όποια άλλη μέθοδο επιτρέπει τη σύνδεση του προσφερόμενου ποσού με κάποιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο μπορεί να ταυτοποιηθεί.

2. Για κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση που εισπράττεται από πολιτικό κόμμα και συνασπισμό κομμάτων ή/και νομικό πρόσωπο που λειτουργεί από αυτά ως κέντρο ερευνών και μελετών χωρίς τραπεζική κατάθεση στους τραπεζικούς λογαριασμούς των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου αντίστοιχα, εκδίδεται υποχρεωτικά απόδειξη είσπραξης, στην οποία αναγράφεται το ονοματεπώνυμο και ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή ο αριθμός δελτίου ταυτότητας του καταθέτο-τος προσώπου.

3. Κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση σε πολιτικό κόμμα και συνασπισμό κομμάτων που υπερβαίνει το ποσό των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ διενεργείται υποχρεωτικά μόνον μέσω των τραπεζικών λογαριασμών της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου.

4. Η έκδοση κουπονιών, η αγορά των οποίων αποτελεί μέσο χρηματοδότησης, επιτρέπεται μόνο εφόσον αυτά είναι αριθμημένα και θεωρημένα από την Επιτροπή Ελέγχου. Σε αυτά, είναι υποχρεωτική η αναγραφή του ονοματεπώνυμου και του αριθμού φορολογικού μητρώου ή του δελτίου της αστυνομικής ταυτότητας του αγοραστή-χρηματοδότη. Στο τέλος κάθε έτους, η Επιτροπή Ελέγχου υποχρεούται να διασταυρώνει αν το υπόλοιπο που προκύπτει από τη διαφορά ανάμεσα στα θεωρημένα και στα διατεθέντα από το κόμμα ή το συνασπισμό κουπόνια, συμπίπτει με τον αριθμό των αδιάθετων κουπονιών που υποχρεωτικά της επιστρέφονται με ευθύνη των τελευταίων. Με απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου του παρόντος νόμου, καθορίζεται η διαδικασία επιστροφής των κουπονιών που δεν διατέθηκαν, ο τρόπος και τα όργανα βεβαίωσης της καταστροφής τους και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

5. Κατάθεση στους λογαριασμούς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου επιτρέπεται μόνο εφόσον διενεργείται επώνυμα, με ευθύνη της τράπεζας ως προς τη διαπίστωση των στοιχείων ταυτότητας του καταθέτη.

6. Απαγορεύονται η χρηματοδότηση και κάθε είδους παροχές προς τα κόμματα ή τους συνασπισμούς από:

α. Φυσικά πρόσωπα, που δεν έχουν την ελληνική ιθαγένεια και νομικά πρόσωπα που δεν έχουν την έδρα τους στην Ελληνική Επικράτεια.

β. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα που ανήκουν στο στενό ή ευρύτερο δημόσιο τομέα.

γ. Οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κάθε βαθμού.

δ. Φυσικά πρόσωπα, τα οποία είναι ιδιοκτήτες ή εκδότες ημερήσιων ή περιοδικών εντύπων πανελληνίας ή τοπικής κυκλοφορίας ή είναι ιδιοκτήτες ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών, εν γένει, σταθμών.

7. Απαγορεύεται η χορήγηση δανείων από τις τράπεζες προς τους δικαιούχους κρατικής χρηματοδότησης με εγγύηση την κρατική χρηματοδότηση πέραν του τρέχοντος οικονομικού έτους.»

Άρθρο 6

Μετά το άρθρο 7Α του ν. 3023/2002, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23 του ν. 4203/2013, τίθεται άρθρο 7B ως ακολούθως:

«Άρθρο 7B

Τρόποι και περιορισμοί χρηματοδότησης υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

1. Η χρηματοδότηση γίνεται με ονομαστικές καταθέσεις στον τραπεζικό λογαριασμό της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου που διαθέτει κάθε υποψήφιος ή/και αιρετός αντιπρόσωπος της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η χρηματοδότηση μπορεί να πραγματοποιηθεί και με όποια άλλη μέθοδο επιτρέπει τη σύνδεση του προσφερόμενου ποσού με κάποιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο μπορεί να ταυτοποιηθεί.

2. Για κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση που εισπράττεται από τον ανωτέρω υποψήφιο ή/και αιρετό χωρίς τραπεζική κατάθεση στο λογαριασμό της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου, εκδίδεται υποχρεωτικά απόδειξη είσπραξης, στην οποία αναγράφεται το ονοματεπώνυμο και ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή ο αριθμός δελτίου ταυτότητας του καταθέτο-τος προσώπου. Κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση στον ανωτέρω υποψήφιο ή/και αιρετό που υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ διενεργείται υποχρεωτικά μόνον μέσω του τραπεζικού λογαριασμού της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου.

3. Κατάθεση στο λογαριασμό της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου επιτρέπεται μόνο εφόσον υπάρξει προηγούμενη συναίνεση του κατά τα ανωτέρω υποψήφιου ή/και αιρετού και διενεργείται μόνο επώνυμα, με ευθύνη της τράπεζας ως προς τη διαπίστωση των στοιχείων ταυτότητας του καταθέτη.

4. Απαγορεύονται η χρηματοδότηση και κάθε είδους παροχές προς τους κατά τα ανωτέρω υποψηφίους ή/και αιρετούς από:

α. Φυσικά πρόσωπα, που δεν έχουν την ελληνική ιθαγένεια και νομικά πρόσωπα που δεν έχουν την έδρα τους στην Ελληνική Επικράτεια.

β. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα που ανήκουν στο στενό ή ευρύτερο δημόσιο τομέα.

γ. Οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κάθε βαθμού.

δ. Φυσικά πρόσωπα, τα οποία είναι ιδιοκτήτες ή εκδότες ημερήσιων ή περιοδικών εντύπων πανελληνίας ή τοπικής κυκλοφορίας ή είναι ιδιοκτήτες ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών, εν γένει, σταθμών.»

Άρθρο 7

Το άρθρο 8 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Άρθρο 8

Όρια ιδιωτικής χρηματοδότησης

1. Η ιδιωτική χρηματοδότηση πολιτικού κόμματος ή συνασπισμού, από το ίδιο πρόσωπο, κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει συνολικά το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.»

2. Η ιδιωτική χρηματοδότηση υποψηφίου ή/και αιρετού αντιπροσώπου της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από το ίδιο πρόσωπο, κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει συνολικά το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ.

3. Σε περίπτωση χρηματοδότησης κατά παράβαση της παραγράφου 1 ή/και 2 του παρόντος άρθρου ο χρηματοδότης τιμωρείται με ποινή φυλάκισης έως ενός έτους και χρηματική ποινή.

4. Ιδιωτική χρηματοδότηση που υπερβαίνει ανά έτος τα όρια χρηματοδότησης της παραγράφου 1 ή/και 2 του παρόντος άρθρου, πρέπει να επιστραφεί στον χρηματοδότη το συντομότερο δυνατόν. Αν η επιστροφή της ιδιωτικής χρηματοδότησης αποδεικνύεται αδύνατη, το ποσό πρέπει να κατατίθεται αμελλητί από τον δικαιούχο χρηματοδότησης στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στο τέλος του έτους.

Άρθρο 8

1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 3023/2002 απαλείφεται η φράση «νομαρχιακών, δημοτικών και κοινοτικών εκλογών» μετά το κόμμα που τίθεται μετά τη λέξη «βουλευτικών» και αντικαθίσταται από τη φράση «εκλογών α΄ και β΄ βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης».

2. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 3023/2002 απαλείφεται η φράση «τριάντα (30) ημερών πριν από τη διεξαγωγή των νομαρχιακών, δημοτικών και κοινοτικών εκλογών,» μετά το διαζευκτικό «ή» και αντικαθίσταται από τη φράση «ή εκλογών α΄ και β΄ βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή του δημοψηφίσματος».

Άρθρο 9

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 11, προστίθενται περιπτώσεις γ΄ και δ΄ μετά την περίπτωση β΄, ως ακολούθως:

«γ. Η χορήγηση εισιτηρίων μετακίνησης ετεροδημοτών.

δ. Η τιμολόγηση των εξόδων και η παροχή ποσοστού έκπτωσης από τις επιχειρήσεις τύπου, να είναι διαφοροποιημένη μεταξύ των κομμάτων και των συνασπισμών.»

Άρθρο 10

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 12, προστίθεται περίπτωση στ΄ μετά την περίπτωση ε΄, ως ακολούθως:

«στ. Η τιμολόγηση των εξόδων και η παροχή ποσοστού έκπτωσης από τις επιχειρήσεις τύπου, να είναι διαφοροποιημένη μεταξύ των υποψηφίων.»

Άρθρο 11

Το άρθρο 15 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Άρθρο 15
Διαχείριση των οικονομικών

1. Η διαχείριση των οικονομικών του πολιτικού κόμματος ή του συνασπισμού ανήκει στα όργανα που προβλέπονται από το καταστατικό του κόμματος ή του συνασπισμού. Τα όργανα αυτά και τα μέλη τους γνωστοποιού-

νται στον πρόεδρο της Επιτροπής Ελέγχου έως τις 31 Ιανουαρίου κάθε έτους. Οποιαδήποτε μεταβολή κατά τη διάρκεια του έτους γνωστοποιείται αμέσως στην Επιτροπή.

2. Οι υποψήφιοι ή/και αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι οι ίδιοι υπεύθυνοι για τη διαχείριση των οικονομικών τους.»

Άρθρο 12

Το άρθρο 16 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Άρθρο 16
Βιβλία εσόδων – εξόδων

1. Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων τηρούν στην έδρα τους λογιστικά βιβλία Γ΄ κατηγορίας, στα οποία καταχωρούνται και μηχανογραφούνται πλήρως και υποχρεωτικά, κατά κατηγορίες και ξεχωριστά για κάθε έτος, όλα τα έσοδα και οι δαπάνες τους. Επίσης καταχωρούνται χωριστά τα ποσά που συγκεντρώθηκαν από αυτούς κατά τον εκλογικό αγώνα και οι εκλογικές δαπάνες. Στο βιβλίο που τηρείται από συνασπισμό καταχωρούνται και τα έσοδα και οι δαπάνες των κομμάτων που τον συγκροτούν.

2. Τα λογιστικά αυτά βιβλία, ελέγχονται ετησίως από την Επιτροπή Ελέγχου, με βάση τους ετήσιους προϋπολογισμούς, ισολογισμούς και απολογισμούς που τα κόμματα, οι συνασπισμοί και οι εκλογικοί συνδυασμοί της γνωστοποιούν κάθε χρόνο υποχρεωτικά με δική τους ευθύνη.

3. Στο βιβλίο καταχωρούνται το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο και ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας όποιου χρηματοδοτεί καθ' οποιοδήποτε τρόπο κόμμα και συνασπισμό κομμάτων.

4. Κάθε πολιτικό κόμμα και συνασπισμός τηρεί υποχρεωτικά στην έδρα του αναλυτικό αρχείο με τα στελέχη των παραστατικών, συμπεριλαμβανομένων και των κουπονιών και των αποδείξεων που αντιστοιχούν σε κάθε έσοδο και δαπάνη του.»

Άρθρο 13

1. Μετά το άρθρο 16, προστίθεται άρθρο 16Α ως ακολούθως:

«Άρθρο 16Α
Υποχρεώσεις ελεγχόμενων προσώπων

1. Τα ελεγχόμενα πρόσωπα όπως περιγράφονται στο στοιχείο ιδ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου οφείλουν όπως καταθέτουν στην Επιτροπή Ελέγχου:

α) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδα΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα, τους ετήσιους προϋπολογισμούς, ισολογισμούς και απολογισμούς όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου κάθε έτος.

β) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδβ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρό-

σωπα, αναλυτικές καταστάσεις, παραστατικά και αποδείξεις εσόδων και εξόδων, καθώς και κάθε άλλο έγγραφο αποδεικτικό της χρηματοδότησής τους και της διαχείρισης των οικονομικών τους στοιχείων για την περίοδο ελέγχου των προεκλογικών δαπανών.

γ) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα αναλυτικές καταστάσεις, παραστατικά και αποδείξεις εσόδων και εξόδων, καθώς και κάθε άλλο έγγραφο αποδεικτικό της χρηματοδότησής τους και της διαχείρισης των οικονομικών τους στοιχείων κάθε έτος για όλη τη διάρκεια της θητείας τους.

δ) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα το πλήρες και αναλυτικό περιεχόμενο, καθώς και την οικονομική αποτίμηση των εκατέρωθεν συναλλαγών που έχουν πραγματοποιήσει με τους δικαιούχους χρηματοδότησης για την περίοδο ελέγχου των προεκλογικών δαπανών.

ε) Όσον αφορά τους υποψήφιους εκλογικούς συνδυασμούς του α' και β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με το ν. 3852/2010 όπως κάθε φορά ισχύει, τους ετήσιους προϋπολογισμούς, ισολογισμούς και απολογισμούς, όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν κατά το άρθρο 9 του ν. 3870/2010, όπως ισχύει, από τα οποία θα προκύπτει αναλυτικά και στο σύνολό της πάσης φύσεως χρηματοδότησης που έχουν λάβει από πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων.

Άρθρο 14

1. Στον τίτλο του άρθρου 24 του ν. 3023/2002 προστίθεται η φράση «και των συνασπισμών κομμάτων» μετά τη λέξη «κομμάτων».

2. Στο άρθρο 24 του ν. 3023/2002 η παράγραφος 9 τροποποιείται ως ακολούθως:

«Για κάθε παράβαση των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι το 10% της τελευταίας, κάθε φορά, καταβληθείσας προς το κόμμα ή τον συνασπισμό κρατικής χρηματοδότησης ή με πρόστιμο δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ αν πρόκειται για κόμμα ή συνασπισμό που δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση.»

3. Στο άρθρο 24 του ν. 3023/2002 προστίθεται παράγραφος 10, μετά την παράγραφο 9 ως ακολούθως:

«10. Πολιτικό κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων που αρνείται να υπαχθεί μερικώς ή ολικώς και καθ' οποιονδήποτε τρόπο στον έλεγχο της Επιτροπής Ελέγχου, όπως αυτός προβλέπεται στο Πέμπτο Μέρος του παρόντος νόμου, δεν λαμβάνει κατ' αναλογίαν μερικώς ή ολικώς την κρατική χρηματοδότηση που δικαιούται. Η κύρωση αυτή διαπιστώνεται με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου και εφαρμόζεται από το επόμενο της διαπιστωμένης παράβασης οικονομικό έτος.»

Άρθρο 15

1. Από τον τίτλο του άρθρου 25 του ν. 3023/2002 απαλείφεται η φράση «υποψηφίων βουλευτών» και αντί αυτής τίθεται η φράση «υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου».

2. Στο άρθρο 25 του ν. 3023/2002 προστίθεται παράγραφος 8, μετά την παράγραφο 7 ως ακολούθως:

«8. Αιρετός αντιπρόσωπος που αρνείται να υπαχθεί ολικώς ή μερικώς και καθ' οποιονδήποτε τρόπο στον έλεγχο της Επιτροπής Ελέγχου, όπως αυτός προβλέπεται στο Πέμπτο Μέρος του παρόντος νόμου, δεν λαμβάνει τη βουλευτική αποζημίωση που δικαιούται. Η κύρωση αυτή διαπιστώνεται με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου και ξεκινά να εφαρμόζεται από τον επόμενο της διαπιστωμένης παράβασης μήνα.»

Άρθρο 16

Μετά το άρθρο 25 του ν. 3023/2002, προστίθεται άρθρο 25Α ως ακολούθως:

«Άρθρο 25Α Ποινικές κυρώσεις

1. Τα μέλη που απαρτίζουν τα όργανα της παραγράφου 1 του άρθρου 15 και τα φυσικά πρόσωπα της παραγράφου 2 του άρθρου 15 του παρόντος νόμου που παραλείπουν, αργούν, αποκρύπτουν ή ψεύδονται σχετικά με τις υποχρεώσεις των ελεγχόμενων προσώπων όπως προκύπτουν από το άρθρο 16Α και αφορούν στη χρηματοδότηση, στη διαχείριση των οικονομικών τους και στην προέλευση των εσόδων τους, τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης μέχρι 2 έτη και χρηματική ποινή εκτός αν τα αδικήματα αυτά τιμωρούνται βαρύτερα από άλλη νομοθετική διάταξη.

2. Σε περίπτωση χρηματοδότησης ή άλλων παροχών, κατά παράβαση της παραγράφου 1 του άρθρου 5, όποιος χρηματοδότησε ή προέβη στην παροχή, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι 2 έτη και χρηματική ποινή. Με τις ίδιες ποινές τιμωρούνται και τα μέλη που απαρτίζουν τα όργανα της παραγράφου 1 του άρθρου 15, που καίτοι εγγώριζαν, αποδέχθηκαν χρηματοδότηση ή παροχή.

3. Σε περίπτωση χρηματοδότησης ή άλλων παροχών, κατά παράβαση της παραγράφου 1 του άρθρου 6, όποιος χρηματοδότησε ή προέβη στην παροχή, τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο ετών και χρηματική ποινή. Με τις ίδιες ποινές τιμωρούνται και οι ανωτέρω υποψήφιοι ή/και αιρετοί, που καίτοι εγγώριζαν, αποδέχθηκαν χρηματοδότηση ή παροχή.

4. Οι ποινικές κυρώσεις ισχύουν ανεξάρτητα από τις προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις του παρόντος νόμου.»

Άρθρο 17

1. Στην περίπτωση β' της παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 3023/2002, μετά τη φράση «η Επιτροπή Ελέγχου του άρθρου 21», προστίθεται η φράση «αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας ενώπιόν της» και τίθεται κόμμα.

2. Στην περίπτωση β' της παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 3023/2002, μετά τη φράση «επιβάλλει ως κύρωση την έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα» τίθεται κόμμα και προστίθεται η φράση «μετά την έκδοση της οριστικής απόφασής του».

Άρθρο 18

1. Η παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«3. Στον ιδιοκτήτη του εντύπου που παραβίασε την απαγόρευση της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 12, στις επιχειρήσεις τύπου που παραβίασαν την απαγόρευση της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 και της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 12 και στα ελεγχόμενα πρόσωπα του στοιχείου ιδε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου που παραβίασαν την υποχρέωση της υπό στοιχείο δ' παραγράφου 1 του άρθρου 16Α, επιβάλλεται, με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου, πρόστιμο ύψους έως εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, το οποίο εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.).»

2. Μετά την παρ. 4 του άρθρου 27 του ν. 3023/2002, προστίθεται παράγραφος 5 ως ακολούθως:

«5. Η παρουσίαση δια των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών του περιεχομένου των καταγγελιών, με εξαίρεση τις καταγγελίες που αφορούν την προεκλογική δραστηριότητα κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων, κατά τον τελευταίο μήνα πριν τη διενέργεια των εκλογών για την ανάδειξη αιρετών αντιπροσώπων στη Βουλή των Ελλήνων και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, επισύρει για τους παραβάτες τις κυρώσεις των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου.»

Άρθρο 19

1. Ο τίτλος του άρθρου 21 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Η Επιτροπή Ελέγχου και οι αρμοδιότητές της».

2. Το άρθρο 21 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Ο έλεγχος των υπό στοιχεία ιδ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου προσώπων, καθώς και η τήρηση των κάθε μορφής υποχρεώσεων που απορρέουν από τον παρόντα νόμο, ανατίθεται στην Επιτροπή Ελέγχου του στοιχείου ιε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, η οποία ενεργεί, ως ειδικό όργανο, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 29 του Συντάγματος.

2. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου είναι οι ακόλουθες:

α) Στην Επιτροπή Ελέγχου διαβιβάζονται οι καταγγελίες που αφορούν πιθανές παραβάσεις του παρόντος νόμου, τις οποίες εξετάζει κατ' αποκλειστικότητα και αποφαίνεται αιτιολογημένα επ' αυτών.

β) Η Επιτροπή Ελέγχου επιβάλλει με απόφασή της στα ελεγχόμενα πρόσωπα που παραβίασαν εξακριβωμένα τις διατάξεις του παρόντος νόμου, τις προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις.

γ) Η Επιτροπή Ελέγχου ρυθμίζει με πράξεις του Προέδρου της κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου ως προς τα ελεγχόμενα πρόσωπα του υπό στοιχείο ιδ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1.

δ) Η Επιτροπή Ελέγχου έχει σε θέματα ελέγχου των οικονομικών των υπό στοιχεία ιδ' της παραγράφου 1 του

άρθρου 1 του παρόντος νόμου προσώπων, την αρμοδιότητα της παραγράφου 4, του άρθρου 3B του ν. 3213/2003, όπως ισχύει.

ε) Η Επιτροπή Ελέγχου εισηγείται ή/και γνωμοδοτεί για την έκδοση κανονιστικών πράξεων που αφορούν στον παρόντα νόμο.

στ) Στο τέλος κάθε έτους η Επιτροπή Ελέγχου υποβάλλει έκθεση των πεπραγμένων της στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής και στους Υπουργούς Οικονομικών και Εσωτερικών.

ζ) Η Επιτροπή Ελέγχου έχει, προς διαπίστωση των παραβάσεων του παρόντος νόμου, την εξουσία να ελέγχει πλήρως τα πάσης φύσεως βιβλία, δηλώσεις, έγγραφα και λοιπά στοιχεία που της προσκομίζουν τα ελεγχόμενα πρόσωπα και οι υπόχρεοι, δύναται να λαμβάνει ένορκες ή ανωμοτί, κατά την κρίση της, καταθέσεις, στις περιπτώσεις που προβλέπεται επιβολή διοικητικών κυρώσεων, με την επιφύλαξη του άρθρου 212 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο θεωρείται αναγκαίο για τον έλεγχο της εφαρμογής του παρόντος νόμου. Η Επιτροπή Ελέγχου μπορεί να ορίσει προθεσμία στα ελεγχόμενα πρόσωπα για παροχή διευκρινήσεων ή συμπλήρωση των στοιχείων που καταθέτουν ως προς τη χρηματοδότηση, την οικονομική διαχείριση και την προέλευση των πάσης φύσεως πόρων που τελούν αμέσως ή εμμέσως υπό τον έλεγχό τους. Το έργο της Επιτροπής Ελέγχου επικουρείται από έναν Εισαγγελέα Πρωτοδικών ειδικών αρμοδιοτήτων και αποκλειστικής ενασχόλησης με τις υποθέσεις του παρόντος νόμου, ο οποίος θα παρέχει στην Επιτροπή κάθε αναγκαία συνδρομή, κατά την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων της, ο οποίος διορίζεται με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου μετά από πρόταση του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου. Η θητεία του είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται για μια ακόμα φορά.

η) Η εξέταση των οικονομικών των υποψηφίων αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κατά την περίοδο ελέγχου προεκλογικών δαπανών, ολοκληρώνεται εντός πέντε (5) μηνών από την υποβολή στην Επιτροπή Ελέγχου των στοιχείων, τα οποία προβλέπονται στο στοιχείο β' της παραγράφου 1 του άρθρου 16Α του παρόντος νόμου.

θ) Καταγράφει πλήρως και αποτιμά χρηματικά τις εισφορές σε είδος που έλαβαν χώρα, κατά τη διάρκεια της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών, στους δικαιούχους χρηματοδότησης, σύμφωνα με την αγοραία τιμή.

ι) Αναφέρει ρητά τις πιθανολογούμενες παραβάσεις του παρόντος νόμου σε ετήσια έκθεση που εκδίδει.

ια) Εκδίδει αιτιολογημένα πορίσματα για τους ελέγχους που διενεργεί, όπου καταγράφει και τη γνώμη της μειοψηφίας.

ιβ) Σε περίπτωση τέλεσης ποινικών αδικημάτων διαβιβάζει χωρίς καθυστέρηση τα πορίσματα με τα οποία διαπιστώθηκαν αυτά στον κατά τόπο αρμόδιο Εισαγγελέα.

ιγ) Εξετάζει αν τα ποσά της χρηματοδότησης προς τα ελεγχόμενα πρόσωπα υπό τα στοιχεία ιδα' έως ιδδ', της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, διατέθηκαν για τις προβλεπόμενες από το νόμο δραστηριότητες και σε αρνητική περίπτωση επιβάλλει στα ελεγχόμενα πρόσωπα πρόστιμο ισόποσο με το διπλάσιο του

παρανόμως διατεθέντος ποσού εκτός εάν υπάρχει ειδικότερη διάταξη στον παρόντα νόμο.

ιδ) Τηρεί και διαχειρίζεται επίσημη ιστοσελίδα στο διαδίκτυο, στην οποία η πρόσβαση για ενημέρωση είναι ελεύθερη και στην οποία δημοσιοποιεί:

ιδα) Την κοινοποιηθείσα από το Υπουργείο Εσωτερικών κρατική χρηματοδότηση που λαμβάνει κάθε δικαιούχος αυτής.

ιδβ) Κατάλογο στον οποίο αναφέρονται όλα τα δάνεια που έχει λάβει από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα κάθε πολιτικό κόμμα ή/και συνασπισμός κομμάτων, καθώς και αντίγραφο του κειμένου της κάθε συμφωνίας δανείου μεταξύ κόμματος ή/και συνασπισμού κομμάτων αφενός και του πιστωτικού ιδρύματος αφετέρου.

ιδγ) Αναλυτικό αρχείο με τις δωρεές, τα δάνεια και οποιοδήποτε είδος οικονομικής συνδρομής, καθώς και της εισφοράς σε είδος, αποτιμηθείσας σε χρήμα, που έχει λάβει κάθε υποψήφιος εκλογικός συνδυασμός στις εκλογές ανάδειξης αντιπροσώπων α' και β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης από πολιτικά κόμματα ή/και συνασπισμούς κομμάτων.

ιδδ) Τα πλήρη στοιχεία κάθε νομικού προσώπου που χρηματοδοτεί με οποιοδήποτε χρηματικό ποσό τους υπό στοιχεία εα' και εβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δικαιούχους χρηματοδότησης, καθώς και τα ακριβή στοιχεία του χρηματοδοτούμενου και το ακριβές ποσό αυτής.

ιδε) Τα πλήρη στοιχεία κάθε φυσικού προσώπου που χρηματοδοτεί τους υπό στοιχείο εβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δικαιούχους χρηματοδότησης, εφόσον η χρηματοδότηση υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ κατ' έτος, καθώς και τα ακριβή στοιχεία του χρηματοδοτούμενου και το ακριβές ποσό αυτής.

ιδστ) Τα πλήρη στοιχεία κάθε χρηματοδότη προς τους υπό τους υπό στοιχείο εα' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δικαιούχους χρηματοδότησης, εφόσον η χρηματοδότηση υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ κατ' έτος, καθώς και τα ακριβή στοιχεία του χρηματοδοτούμενου και το ακριβές ποσό αυτής.

ιδζ) Τους ετήσιους προϋπολογισμούς, ισολογισμούς και απολογισμούς των πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών, όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου και τις συνταχθείσες ετήσιες εκθέσεις της με τα αποτελέσματα του ελέγχου των βιβλίων αυτών.

ιδη) Τα αιτιολογημένα πορίσματα για τους ελέγχους που διενεργεί, περιλαμβανομένης και της γνώμης της μειοψηφίας.

ιδθ) Τις προεκλογικές δαπάνες κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων και το συνολικό ποσό που διέθεσαν όλα τα κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων κατά την περίοδο ελέγχου προεκλογικών δαπανών.

ιδι) Κανονιστικά κείμενα, αποφάσεις, εκθέσεις, διαβουλεύσεις και πληροφορίες.

ιε) Διαβιβάζει απευθείας στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 100 του Συντάγματος τους φακέλους με τις παραβάσεις για τις οποίες συντρέχει λόγος έκπτωσης από το βουλευτικό αξίωμα κατά το άρθρο 26 του παρόντος νόμου.

ιστ) Για όσους εκ των ελεγχόμενων προσώπων και των υπόχρεων απαιτείται προηγούμενη απόφαση της Βουλής προκειμένου να εκκινήσει η προδικασία και να ασκηθεί ποινική δίωξη εις βάρος τους για αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους κατά τα άρθρα 62 παρ. 1 και 86 παράγραφος 1 και 2 εδάφιο 1 του Συντάγματος, το δικαστικό συμβούλιο του άρθρου 86 παράγραφος 4 είναι αρμόδιο να γνωμοδοτεί θετικά ή αποφατικά για την παραπομπή τους στο Δικαστήριο. Την εισήγησή του αυτή διαβιβάζει αμελλητί στη Βουλή, η οποία υποχρεούται κατά τη λήψη της απόφασής της να επικουρείται από το ως άνω δικαστικό συμβούλιο.»

Άρθρο 20

Καταργούμενες, διατηρούμενες και εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις των άρθρων 2, 4, 17, 18, 19, 20, 22, 32 και 33 του ν. 3023/2002 (Α' 146) καταργούνται.

2. Όπου στο ν. 3213/2003 όπως ισχύει, προβλέπεται «Επιτροπή Ελέγχου του άρθρου 21 του ν. 3023/2002» (Α' 146), τίθεται εφεξής «Επιτροπή Ελέγχου».

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών, όπου τούτο απαιτείται, μπορεί να ρυθμίζεται κάθε ειδικό θέμα που αναφέρεται στην εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου.

Άρθρο 21

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών μπορεί να κωδικοποιούνται σε ενιαίο αυτοτελές κείμενο όλες οι διατάξεις που αφορούν στη χρηματοδότηση στον έλεγχο πολιτικών κομμάτων, συνασπισμών και υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθώς και κάθε άλλη διάταξη νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά ζητήματα οικονομικών των κομμάτων.

2. Κατά την κωδικοποίηση επιτρέπεται η αναδιατύπωση, όπου κρίνεται απολύτως αναγκαία για την ακριβέστερη νοηματική απόδοση, η απάλειψη διατάξεων που έχουν καταργηθεί ρητά ή σιωπηρά, καθώς και των διατάξεων που δεν έχουν πεδίο εφαρμογής, η νέα αρίθμηση των άρθρων, η διαφορετική κατάταξη αυτών, των παραγράφων και των εδαφίων τους, η υποδιαίρεση άρθρων σε περισσότερα και γενικά κάθε αναμόρφωση των υπό κωδικοποίηση διατάξεων, για την αρτιότερη νομοτεχνική κατάστρωση τους, χωρίς καμία νοηματική αλλοίωση ή μεταβολές ορολογίας, καθώς και η προσαρμογή των διατάξεων που καθορίζουν αρμοδιότητες διοικητικών και άλλων οργάνων στο υφιστάμενο οργανωτικό σχήμα των κεντρικών και αποκεντρωμένων κρατικών υπηρεσιών, των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Αν υπάρξει αμφιβολία στην έννοια διάταξης που κωδικοποιήθηκε επικρατεί το αρχικό κείμενο της διάταξης που κωδικοποιήθηκε.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζονται τα θέματα συγκρότησης της Επιτροπής Κωδικοποίησης, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικά με τη λειτουργία της. Στα μέλη της Επιτροπής Κωδικοποίησης δεν καταβάλλεται αποζημίωση.

4. Μελλοντικές αλλαγές της νομοθεσίας αυτής γίνονται με τροποποίηση του εν λόγω διατάγματος.

Άρθρο 22
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2015.

Αθήνα, 31 Ιουλίου 2014

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Γκ. Χαρδούβελης	Α. Ντινόπουλος

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Χ. Αθανασίου

Αριθμ. 217/23/2014

Ε Κ Θ Ε Σ Η
Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

Επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών «Έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου»

Α. Με το υπόψη σχέδιο νόμου τροποποιείται η ισχύουσα νομοθεσία (ν. 3023/2002), σχετικά με τον έλεγχο των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οι σημαντικότερες μεταβολές εστιάζονται κατά βάση στα εξής σημεία:

α. Εντάσσονται στους δικαιούχους της κρατικής χρηματοδότησης, σύμφωνα με τους όρους του υπό ψήφιση νόμου, και οι συνασπισμοί κομμάτων.

β. Επανακαθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της κρατικής χρηματοδότησης και ειδικότερα:

- Η τακτική κρατική χρηματοδότηση καταβάλλεται κατ' έτος και ανέρχεται σε ποσοστό μηδέν κόμμα πέντε τοις χιλίοις επί των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους (σήμερα ανέρχεται σε ποσοστό 1,02% των τακτικών εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού του αντίστοιχου οικονομικού έτους).

- Η εκλογική κρατική χρηματοδότηση καταβάλλεται κάθε φορά που διεξάγονται βουλευτικές εκλογές ή εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ανέρχεται σε ποσοστό μηδέν κόμμα μηδέν οκτώ τοις χιλίοις των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους, κατά τη διάρκεια του οποίου διεξάγονται οι εκλογές (σήμερα ανέρχεται σε ποσοστό 0,22% των τακτικών εσόδων του

Κρατικού Προϋπολογισμού του έτους κατά τη διάρκεια του οποίου διεξάγονται οι εκλογές). Αν διεξαχθούν περισσότερες της μίας εκλογές κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους το ανωτέρω ποσοστό δεν μπορεί να υπερβεί αθροιστικά το μηδέν κόμμα δεκαπέντε τοις χιλίοις (σήμερα το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 0,35%).

γ. Το ποσό της ιδιωτικής χρηματοδότησης που δίδεται στους δικαιούχους χρηματοδότησης εκπίπτει ολόκληρο από το φορολογητέο εισόδημα του χρηματοδότη.

δ. Τίθενται νέες αυστηρότερες ρυθμίσεις όσον αφορά στη διακίνηση εσόδων και δαπανών πολιτικών κομμάτων, συνασπισμών κομμάτων, υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τον τρόπο και τους περιορισμούς χρηματοδότησης των δικαιούχων, τις υποχρεώσεις των ελεγχόμενων προσώπων, τις επιβαλλόμενες κυρώσεις, σε περίπτωση μη εφαρμογής του υπό ψήφιση νόμου κ.λπ.

ε. Ως αρμόδια Επιτροπή Ελέγχου για τον έλεγχο των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ορίζεται η Επιτροπή Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3Α του ν. 3213/2003.

στ. Με προεδρικό διάταγμα κωδικοποιείται σε ενιαίο κείμενο η νομοθεσία αναφορικά με τη χρηματοδότηση και τον έλεγχο των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων κ.λπ..

Β. Από τις προτεινόμενες διατάξεις, κατά την πρώτη εφαρμογή αυτών, επέρχεται ετήσια αποτροπή δαπάνης του Κρατικού Προϋπολογισμού, λόγω επανακαθορισμού του τρόπου υπολογισμού της κρατικής χρηματοδότησης που χορηγείται στα πολιτικά κόμματα. Έτσι, σε σχέση με τα ποσά που καταβάλλονται, σύμφωνα με το ισχύον καθεστώς, εκτιμάται ότι η αποτροπή αυτή θα κυμανθεί σε ποσοστό 46% περίπου.

Όμως, η διεύρυνση της βάσης υπολογισμού της κρατικής χρηματοδότησης, η οποία περιλαμβάνει, πλέον των τακτικών εσόδων, μη φορολογικά έσοδα καθώς και έσοδα από το ΠΔΕ, μπορεί στο μέλλον να προκαλέσει αύξηση των ποσών της χρηματοδότησης, ακόμη και έναντι της υφιστάμενης.

Αθήνα, 1 Αυγούστου 2014

Ο Γενικός Διευθυντής

Βασίλειος Κατριβέσης

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ:

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΥΠΗΡΕΣΙΑ:

ΘΕΣΗ / ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ:

ΤΗΛΕΦΩΝΟ:

E-MAIL:

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΒΟΥΛΗΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ:

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της νομοθεσίας για τον έλεγχο των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των υποψηφίων και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθώς και των υποψήφιων εκλογικών συνδυασμών του α' και β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης.

1. Αναγκαιότητα

1.1. Περιγράψτε το πρόβλημα (οικονομικό, κοινωνικό ή άλλο), το οποίο καθιστά αναγκαία την προώθηση και ψήφιση της αξιολογούμενης ρύθμισης

Ο έλεγχος της χρηματοδότησης και της διαχείρισης των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των υποψηφίων και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αποτελεί σημαντικό εργαλείο εμπέδωσης της διαφάνειας στη δημόσια ζωή και

αποτροπής της διαφθοράς. Προς το σκοπό αυτό, κρίνεται σκόπιμη η βελτίωση του υπάρχοντος χαλαρού νομοθετικού πλαισίου που τροφοδοτεί ύποπτες συναλλαγές και οικονομικές εξαρτήσεις μεταξύ υποψηφίων για άσκηση δημοσίας εξουσίας με το εκλογικό σώμα που θα τους αναδείξει.

1.2. Αναφέρατε τους στόχους που επιδιώκει η αξιολογούμενη ρύθμιση συμπεριλαμβάνοντας επιπλέον τυχόν ποσοτικοποιημένα και ποιοτικά στοιχεία των επιδιωκόμενων στόχων και αποτελεσμάτων

Οι βασικοί στόχοι της επιδιωκόμενης ρύθμισης που διαπερνούν οριζόντια όλες τις διατάξεις του σχεδίου νόμου είναι:

- η καθιέρωση πλήρους και συνεχούς ελέγχου επί των οικονομικών των δικαιούχων χρηματοδότησης, ώστε να αποτραπεί τυχόν προσπάθεια για παράνομο πλουτισμό τους
- η καταπολέμηση της ανωνυμίας των πηγών χρηματοδότησης και των άγνωστων παράνομων συναλλαγών που νοθεύουν τόσο την δίκαιη προεκλογική αναμέτρηση όσο και την άσκηση δημοσίας εξουσίας δια της ανάπτυξης πελατειακών σχέσεων των υποψηφίων με ψηφοφόρους
- η καταγραφή του συνόλου των εισφορών που δίδουν και δέχονται οι δικαιούχοι χρηματοδότησης, ακόμα και αυτών που δεν είναι χρηματικές και εξέφευγαν υπό το Ν. 3023/2002, με αποτέλεσμα να είναι ευρύ το πεδίο εν κρυπτώ συναλλαγών με ψηφοφόρους
- η καταπολέμηση του φαινομένου κατάχρησης και κατασπατάλησης του δημοσίου χρήματος προερχόμενο από τον κρατικό προϋπολογισμό
- η αντικειμενικότητα και ασφάλεια στην κρίση του οργάνου ελέγχου δια της συνεκτίμησης όλων των παραμέτρων πριν επιβάλει τις προβλεπόμενες κυρώσεις
- η ελεύθερη πρόσβαση των πολιτών στην ενημέρωση για τα δημόσια δρώμενα
- η διασφάλιση των αρχών άσκησης δημοσίας εξουσίας από τους φορείς τους, είτε ως υποψηφίων είτε ως εν ενεργεία.

1.3. Αναφέρατε αναλυτικά τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες που επηρεάζει άμεσα και αυτές που επηρεάζει έμμεσα η αξιολογούμενη ρύθμιση και προσδιορίστε τον λόγο της επιρροής

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου αφορά:

- α) τα πολιτικά κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή των Ελλήνων με αντιπροσώπους εκλεγμένους στις γενικές βουλευτικές εκλογές από τους συνδυασμούς του ίδιου κόμματος ή συνασπισμού,
- β) τα πολιτικά κόμματα και τους συνασπισμούς, από τους συνδυασμούς των εκλεγμένων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
- γ) τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμούς, οι οποίοι στις γενικές βουλευτικές εκλογές είχαν καταρτίσει πλήρεις συνδυασμούς, τουλάχιστον στο εβδομήντα τοις εκατό (70%) των εκλογικών περιφερειών της χώρας και συγκεντρώσει αριθμό ψήφων, τουλάχιστον, ίσο με το ένα κόμμα πέντε τοις εκατό (1.5%) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων της επικράτειας,
- δ) τους υποψήφιους αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων,
- ε) τους υποψήφιους αντιπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
- στ) τους υποψήφιους και οι εκλεγέντες αιρετούς αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
- ζ) τους υποψήφιους εκλογικούς συνδυασμοί του α' και β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης σύμφωνα με το ν. 3852/2010 και
- η) και τις διαφημιστικές εταιρείες, εταιρείες δημοσκοπήσεων και εταιρείες μέσων μαζικής ενημέρωσης.

2. Καταλληλότητα

2.1. Αναφέρατε, εάν υπάρχουν, προηγούμενες προσπάθειες αντιμετώπισης του ίδιου ή παρόμοιου προβλήματος στην Ελλάδα και περιγράψτε αναλυτικά τα επιτυχή και τα προβληματικά σημεία των προσπαθειών αυτών

2. Καταλληλότητα

2.1. Αναφέρατε, εάν υπάρχουν, προηγούμενες προσπάθειες αντιμετώπισης του ίδιου ή παρόμοιου προβλήματος στην Ελλάδα και περιγράψτε αναλυτικά τα επιτυχή και τα προβληματικά σημεία των προσπαθειών αυτών

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου τροποποιεί ισχύουσες διατάξεις του νόμου 3023/2003 προς το σκοπό ενίσχυσης της αποτελεσματικότητάς του, για πρώτη φορά σε τέτοια έκταση μετά την ισχύ του νόμου.

2.2. Αναφέρατε τουλάχιστον ένα παράδειγμα αντιμετώπισης του ίδιου ή παρόμοιου προβλήματος σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ΟΟΣΑ (εφόσον υπάρχει) και αιτιολογήστε τον λόγο για τον οποίο επιλέξατε τη συγκεκριμένη χώρα.

Υπάρχουν πολλά παραδείγματα από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Επί παραδείγματι το θέμα της δημοσιοποίησης των ονομάτων των χρηματοδοτών εφαρμόζεται και σήμερα σε μία σειρά από χώρες περιλαμβανομένης της Βρετανίας και της Ιταλίας ενώ σχετική νομοθεσία έχει υιοθετήσει το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο για τα έσοδα και τις δαπάνες ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων (βλ. Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το καθεστώς και τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και των ευρωπαϊκών πολιτικών ιδρυμάτων (COM(2012)0499 - C7-0288/2012 - 2012/0237(COD)). Επίσης η κατάργηση των ανώνυμων δωρεών σε κόμματα ασχέτως ποσού αποτελεί βασική θέση της επιτροπής GRECO που συναντάται στις περισσότερες συστάσεις που έχει υποβάλλει στα κράτη μέλη.

2.3. Απαριθμήστε αναλυτικά τα διατάγματα και τις κανονιστικές πράξεις που πρέπει να εκδοθούν, προκειμένου να εφαρμοστεί πλήρως η αξιολογούμενη ρύθμιση και περιγράψτε για κάθε μία από αυτές τυχόν θέματα που πρέπει να προσεχθούν κατά την εφαρμογή της

Το σχέδιο νόμου επαναλαμβάνει με βελτιωμένη διατύπωση αλλά και μείωση του αριθμού τους, τις εξουσιοδοτικές διατάξεις που ήδη υπάρχουν στη νομοθεσία για το θέμα. Σε αυτές προστίθεται η ειδική μέριμνα για την ανασυγκρότηση του οργάνου ελέγχου της τήρησης των υποχρέωσεων που απορρέουν από τις διατάξεις του σχεδίου νόμου. Ο Υπουργός Εσωτερικών εκδίδει ετησίως τις υπουργικές αποφάσεις που αφορούν στην κρατική χρηματοδότηση των κομμάτων. Αυτή η διοικητική ενέργεια αποτελεί, όμως, πάγια πρακτική και αναγκαίο προαπαιτούμενο για την εκταμίευση του ποσού από τους εκάστοτε δικαιούχους οι οποίοι είναι δυνατόν να αλλάζουν συχνά. Κατά τα λοιπά το σχέδιο νόμου δίνει την ευχέρεια στην Επιτροπή Ελέγχου να ρυθμίσει με πράξεις της σειρά θεμάτων που είναι δυνατόν να εμπλέκονται με την ομαλή λειτουργία της.

3. Συνέπειες στην Οικονομία

Οι συνέπειες του προτεινόμενου σχεδίου νόμου στην Οικονομία δεν μπορεί επακριβώς να προσδιορισθούν. Εντούτοις, υπάρχει εκτενής διεθνής βιβλιογραφία που ενδεικνύει ότι ο αποτελεσματικός έλεγχος αποτελεί σημαντικό εργαλείο αποτροπής και καταστολής της διαφθοράς και με τον τρόπο αυτό υπηρετεί τόσο το δημοσιονομικό συμφέρον του κράτους, όσο και την εμπιστοσύνη της οικονομίας στην κρατική και γενικά δημόσια δράση. Επίσης η μείωση της κρατικής χρηματοδότησης, ο υπολογισμός της επί τη βάσει των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους και όχι επί τη βάσει του προϋπολογισμού, εκτιμάται ότι θα έχει περαιτέρω θετικές συνέπειες για τα δημόσια οικονομικά.

4. Συνέπειες στην κοινωνία και στους πολίτες

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αναμένεται να συμβάλουν στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στη διαφανή και σύννομη άσκηση των αρμοδιοτήτων των πολιτικών κομμάτων, των κρατικών λειτουργιών, των

ασκούντων δημόσια εξουσία και συνακόλουθα της λειτουργίας των θεσμών.

5. Συνέπειες στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον

-----

6. Συνέπειες στη Δημόσια Διοίκηση και την απονομή της Δικαιοσύνης

-----

7. Νομιμότητα

7.1 Αναφέρατε το πλαίσιο διατάξεων του Συντάγματος στο οποίο ενδεχομένως εντάσσεται η προτεινόμενη ρύθμιση

Η μόνη διάταξη του Συντάγματος στην οποία εντάσσεται η προτεινόμενη ρύθμιση είναι το Άρθρο 29 παρ. 2.

10. Διαφάνεια - Κοινωνική συμμετοχή

Το νομοσχέδιο βασίζεται εν πολλοίς και στις συστάσεις της επιτροπής GRECO καθώς και σε σχετικές έρευνες που έγιναν στο παρελθόν στην Ελλάδα από οργανώσεις των πολιτών περιλαμβανομένης και της Διεθνούς Διαφάνειας.

12. Διαφάνεια και Διαβούλευση
